

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
cefo-e no v Jugo-
slaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 st. pol. pol. vrsta
mal. oglaš. po 1:50
in 2 D, večji oglaš.
nad 45 mm višine
po 2:50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vračica po 10 Din
g. Pri večjem g.
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnitva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cokopal
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Nettunske konvencije

Podati najprej njih kratko vsebino je več kot upravičeno. Imenovale so se že premnogokrat, ne da bi se povedalo, kaj vsebujejo. Med našo državo in Italijo je po sklenjenih pogodbah ostalo še mnogo nerešenih vprašanj. Da jih reši, so se začela pogajanja obeh delegacij 8. okt. 1924 in končala 20. julija 1925 s podpisom 31. konvencij v Nettunu. Obsegajo dogovore o dolgovih in terjatvah, v kateri valuti se izplačajo dolgi, obstoječi v bivših avstrijskih kronah t. j. za eno krono 25 para; obenem so določene izjeme tega pravila, ki velja za zasebni promet. V to skupino spadajo dalje določbe o privatno-pravnih pogodbah, o poravnavi škode državljanom obeh narodnosti na Reki, o škodi, katero poravna Italija v Trstu. Dalje o zaposlitvi delavcev, likvidaciji socialnega zavarovanja, kolikor je bilo trenje, in medsebojni vzajemnosti socialni dobrot našim in italijanskim delavcem in dogovor o varstvu gozdov ob meji.

Drugi del se nanaša na Reko; gre za reško občinsko imovino in njene javne dolgeve in naprave, ter za ureditev pravic okoličinov. Nadaljnja konvencija urejuje razdelitev arhivov in registrature. Treba je bilo urediti državljanstvo reških prebivalcev in določiti rok za opcijo. Posebna konvencija je določila dopisovanje med reškimi in našimi sodišči.

Tretji del se nanaša na pravice naših manjšin na Reki. Naši optanti na Reki uživajo iste ugodnosti kot italijanski v Dalmaciji; ne bodo prisiljeni, da se izselijo in zamčijo se jim raba materinskega jezika. V tej konvenciji je dalje urejeno vprašanje o občejanju z javnimi uradi, javnih listinah, izvrševanja službe naših rojakov. Dalje je urejeno vprašanje naših advokatov na Reki in italijanskih v Dalmaciji. Potrebna je bila ureditev imovine naših državljanov na italijanski in italijanskih na naši strani, zlasti kar se tiče nepremičnin. Posameznosti so prepuščene trgovinski pogodbi. V Dalmaciji se najdalje 3 leta pusti stvar pri miru. Posebne določbe grede na železniški promet ob meji in na Reki, popust tarif, železniško službo proti Bakru, obalno plovbo v Taon de Revel in uporabi te kotline. Dalje se dopolnjujejo že sklenjene belgrajske konvencije, v kolikor gre za obmejni promet, zlasti kar se tiče naših gozdov in vobče slovenskih vasi ob meji. Tudi turisticni promet je urejen. Članom planinskih društev se izdajajo posebne obmejne izkaznice. Sledi dogovor o srbskih pravoslavniških občinah v Italiji in razdelitvi bivših avstro-ogrskih kablov. Dodani so še pravilniki, kako je postopati z obmejnimi dvolastniki, kak je prehod in kaj je podvrženo carini. Carinsko so dovoljene Zadru iste olajšave, kot jih ima Sušak v prometu z Reko. Posebna točka urejuje a-o. novčanice v Zadru in Dalmaciji.

To so glavne točke teh konvencij.

Kritiki, ki so pri njih sodelovali, pravijo, da bi naši državljani s temi konvencijami dosegli velike ugodnosti, kar se tiče odplačevanja dolgov italijanskim podanikom, da bi naši rojaki uživali narodnostne pravice na Reki, zlasti kar se tiče šol, da pridejo ravno Slovencem zelo prav italijanske konvencije, kar se tiče prevoznih tarif pri lesu preko sv. Petra na Reko-Sušak in Trst; zlasti pa pride v poštev izbira kotline Taon di Revel, ki daje bitveno boljše ugodnosti kot prejšnja rimska pogodba. Dr. Ribač, bivši naš minister, je podčrtaval, da značijo te konvencije v mnogem oziru zboljšanje prejšnjih. Bivši kandidat slovenskih demokratov za Ljubljano g. Ivan Mohorič je o njih zapisal v št. 125 »Trg. list« 1. 1926 »da so te konvencije v znatnem delu le logična posledica in izvršilni predpisi k že danim ugodnostim in nadaljnji korak, ki je bil potreben za razčiščenje gospodarskih odnošajev med našo kraljevino in Italijo, pri čemer se pa mora lojalno priznati, da smo v njih dosegli tudi znatno število protikoncesij.«

G. Mohorič je nedvomno zadel v bistvo. Urejena stvarina dokazuje, da se je morala enkrat urediti. Če nismo dosegli vsega, je naravna posledica tistih koncesij, katere smo pač morali privoliti Italiji, ne izuzemši priznanja sedanje državne meje. Sprejela je te konvencije bivša Pašič-Pribičević-Zerjavova vlada. Če so te konvencije »sramotna kapitulacija pred Italijo«, kot trdi sedaj isti Pribičević-Zerjavov blok, ki jih je tedaj sprejel, je bila to kapitulacija tedaj, ko jih je vlada sprejela, ne pa sedaj, ki jih je treba ratificirati. Navaden političen začelnik pa bo vedel, da bi pomenil odstop od že sklenjene pogodbe krvavo izzivanje, da Italija vojaško nastopi. Navadna pamet pa pravi, da tega nihče, razen demagogov, v Jugoslaviji noče in ne sme hoteti! Kadar pa bo Jugoslavija velesila, ji ne bo treba delati dosedanjih pogodb. In na to delajmo — patriotično, iskreno in brez demagogije! —

Zader kliče Mussolinija

i Zader, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Včeraj je prispelo v Zader iz Ancone 500 bivših italijanskih prostovoljcev, da tukaj proslavijo obletnico vojne napovedi Avstriji. Prostovoljci so se zbrali v Anconi, kjer jih je pregledal general Martinengo. Pozdravil je prostovoljce in jih pozval, naj bodo pripravljeni, ker je mogoče, da jih bo domovina kmalu potrebovala. Njegov govor je bil sprejet s klici: »Živela Dalmacija!« Z balkona mestne palače je visela velikanska dalmatinska zastava. Dalje sta govorila kapetan Fabi in predsednik društva italijanskih prostovoljcev Schoselski. Kapetan Fabi je dejal, da pride čas, ko bodo beneški levi zarjaveli, da se bo njihovo rjovenje slišalo na obeh obalah Jadranskega morja, ko bodo rimski orli zopet vzleteli. Prostovoljci bodo takrat pokazali pot do zmage. Treba je priseči zvestobo domovini, duceju in kralju. Utrpanje sre naj seže do svinjskih pastirjev na Hrvaškem, ki se drznejo dvigniti oči proti rimskemu solncu, ki edino orlov ne oslepi. Split! Muka naših src! Prišli bomo te osvoboditi! je zaključil govornik. Predsednik Schoselski je dejal, da je Jadransko morje nemirno. To je znamenje, da ne gredo prostovoljci v Zader na zabavni slet, ampak da se pripravijo na bodočo bitko.

Predno je ladja odplula proti Zadru je predsednik vzel in dvignil dalmatinsko zastavo in znova nagovoril prostovoljce: O Ancona! Še te bodo oblegali sovražniki. Nasledniki Avstrije so se namreč vgnezdili na dalmatinskih otokih! Prebivalci Ancone, prostovoljci, vam odgovarjajo: S življenjem in smrtjo se bodo velike sanje naših očetov uresničile, kajti Julijske in Dinarske Alpe tvorijo lok, ki bo sprožil puščico zmage. (Ogromno ploskanje.)

Sredi poto so vrgli prostovoljci v morje velik venec v čast padlim vojakom. Zader je bil ob prihodu razsvetljen. Prostovoljci so napravili po mestu obhod, nakar so nesli 120 praporov v stolnice, kjer so jih čuvali vsenoč. Prapor, ki so ga razvili, so darovale zadrške žene. V Verdijevem gledališču se je vršila proslava. Slavnostni govornik je bil Schoselski. Ob tej priliki piše uradno glasilo fašistične stranke v Zadru: »Littorio dalmaticeo: >Zader zanesljivo pričakuje težke ure, ko bo Mussolini odredil Italijanom nov pohod za končno osvoboditev Dalmacije.«

Lažnjivo upitje KDK

r Belgrad, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Odločitev vlade, da predloži narodni skupščini nettunske konvencije, je izzvala v javnosti precej živahno senzacijo. Ze včeraj smo poudarjali, da je senzacija nepotrebna, ker je bilo pričakovati, da pridejo nettunske konvencije, podpisane že več kot pred tremi leti, že tekom junija pred skupščino. Posebno v krogih takozvane KDK je ta vest vzbudila živahno zanimanje. Iz teh krogov se danes naglašja, da bodo radičevci in pribičevci storili vse, da onemogočijo to ratifikacijo, kljub temu, da je vlada nacionalnega bloka odobrila belgrajske konvencije, ki so daleko težje od nettunskih. Nekateri prvaki KDK celo prete, da bodo zapustili skupščino.

Na drugi strani pa se vidi iz Pribičevićevih izjav, da KDK ni pri tem na tem, da onemogoči nettunske konvencije, marveč da hoče ta trenotek izrabiti zase, da pride v vlado. V izjavi, ki jo je dal Pribičević časnikarjem, on namreč izrecno poudarja, da bi morala nettunske konvencije ratificirati vlada, v kateri

bi bile vse stranke, z drugimi besedami, tudi Pribičević in Radič bi glasovala za odobritev, če bi bila v vladi.

Poleg tega KDK po izjavah njenih prvakov pripravlja obstrukcijo v skupščini, in sicer s tem, da bo predložila okrog 12 obtožnic proti bivšim in proti sedanjim ministrom. S tem namerava v skupščini onemogočiti vsako delo. Po poslovniku in po zakonu o ministrski odgovornosti je namreč natančno določen rok, ko se morajo obtožnice proti ministrom postaviti na dnevni red. Te obtožnice seveda ne bi imele nobenega drugega cilja in ne bi bile stvarno naperjene proti ministrom, ampak bi imele le namen, da se v skupščini ne bi moglo razpravljati o ničemer drugem, kakor o teh obtožnicah.

V vladnih krogih se na te pretnje gleda povsem ravnodušno. Smatra se kot sigurno, da si Stjepan Radič in Pribičević s takim delovanjem ne bosta izsilila vstopa v vlado, marveč da si bosta še bolj pokvarila že itak skoro nemogoč položaj v našem javnem življenju.

supljem. Dr. Cvetko Babuder, veterinar. Bogomir Magajna, dijak iz Ljubljane.

Ni. Vel. krali v Negotnu

r Belgrad, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Iz Negotina poročajo: Snoči ob 11.40 je prispel na tukajšnje postajo z dvornim vlakom Nj. Vel. kralj. Na postaji so ga sprejeli zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Obenem se je zbrala velika množica prebivalstva, ki je Nj. V. kralja živahno pozdravljala. Nj. V. kralj se je z avtomobilom odpeljal v samostan Vratna.

Dr. Korošec in Vukičević.

r Belgrad, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Notranji minister dr. Korošec je imel danes dolgo konferenco z vladnim predsednikom Vukičevićem, nakar sta po konferenci oba odšla v dvor, kjer sta ostala nad eno uro.

Bodrero pri Marinkoviču

r Belgrad, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Zunanjega ministra dr. Marinkoviča je danes obiskal med drugimi tukajšnji italijanski poslanik general Bodrero v zvezi s sklepom vlade glede ratifikacije nettunskih konvencij.

Otvoritev prve gospodarske razstave v Južni Srbiji

r Skoplje, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Danes se je tukaj na svečan način otvorila gospodarska razstava. Otvoritvi so prisostvovali zastopnik Nj. V. kralja general Milosavljevič, zastopnika vlade Miović in Hudrić in ostali dostojanstveniki. Razstava je dobro organizirana in vlada za njo živahno zanimanje. Ta razstava je prva te vrste v Južni Srbiji.

Danes ob pol 7. vsi v Union, da manifestiramo za naše Primorje!

Posojilo

r Belgrad, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Ob vseh steh o stabilizaciji dinarja prinaša današnja »Pravda« sledečo izjavo nekega člana vlade:

»Mi bomo stabilizacijo s pripravljenim načrtom izvedli po stvarnem stanju našega današnjega kurza. Načelno soglašajo s tem tudi tisti, ki nam dajejo posojilo. Sedaj so na dnevnem redu še nekatera vprašanja, ki se tičejo Francije.« >Ali bo Francija tudi izvedla stabilizacijo?« Odgovor: »Da, tudi v Parizu se dela na tem, da se frank stabilizira. Mi bomo našo stabilizacijo predvsem napravili stalno. Kako se je v drugih državah izvedla stabilizacija, je znano. Društvo narodov je še prej izdelalo pogoje, pod katerimi bi se imela izvesti stabilizacija. Mnogo držav je to izvršilo. Ti pogoji so taki, da so splošni za vse in bi stabilizacija vseh valut imela biti enotna. Za upnike iz Anglije in Francije je pri dajanju posojila glavna stvar izenačenje valut v vseh državah tako, da stalnost stabilizacije obdrži njihov današnji dejanski položaj nadmoči na denarnem trgu. V tem duhu bomo mi izvedli našo stabilizacijo. Najvažnejše je to, da bomo našo Narodno banko obvarovali tako, da bo imela ona zasigurno svojo avtoriteto, ki si jo je pridobila z dolgoletnim delom. To nam je v največje zadovoljstvo, da uživa naša Narodna banka v finančnem svetu velik ugled. Nadejamo se, da bo v juniju vse gotovo. Morda bo potrebno tudi to, da se poleg zakona o posojilu in zakona o stabilizaciji dinarja tudi malo popravi zakon o Narodni banki, katere samostojnost se mora popolnoma zjamčiti.«

Italija ruje zoper naše posojilo

ž Milan, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Današnji »Corriere della Sera« v daljšem članku iz Belgrada obravnava posojilo v Londonu. Člankar trdi, da je zadelo jugoslovansko posojilo v Londonu na ovire, ker Anglija dobro ve, da bi se posojilo porabilo za vojaška dela. Anglija tudi nadalje dobro pozna gospodarski položaj Jugoslavije. — Državni podtajnik v angleškem finančnem ministrstvu je danes izjavil v poslanski zbornici, da angleško ministrstvo financ ni sodelovalo pri pogajanjih za jugoslovansko posojilo in da ga dosedaj v tej zadevi niso pritegnili k posredovanju.

Italijanski podkupovanje z vodo

ž Zagreb, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Današnji »Obzorje« prinaša iz Splita vest, da so Italijani začeli s čudno propagando v celi Dalmaciji. Kakor znano, vlada na otokih pomanjkanje vode. »Obzorje« poroča, da dovažajo italijanski parniki našemu prebivalstvu vodo zastoni, pri tem pa pridobivajo naše državljane, da bi optirali za Italijo. V to svrhu pobirajo podpise. Namen zbiranja teh podpisov je ta, da bi Italijani mogli pred mednarodnim forum pokazati, kako naši državljani žele, da bi Italija Dalmacijo anektirala zase.

Nobile prelete! severni pol

v Milan, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Brzobjavka generala Nobila pravi, da je danes 20 po polnoči prelete! severni pol. Ob 1.20 je spustil na severni pol italijansko tricoloro, 10 minut pozneje pa papežev hrastov križ, potem pa se je vračal menda ob severni obali Grenlandije. O priliki svojega drugega obiska severnega pola je poslal italijanskemu kralju in Mussoliniju udanostne brzobjavke.

Venizelos se pogaja

v Atene, 24. maja. (Tel. »Slov.«) V avdienci, katero je imel danes Venizelos pri državnem predsedniku Konduriotisu, sta se državnik posvetovala o možnosti sestave vlade iz sedanjega parlamenta. Po nasvetu Venizelosa naj bi se sestavila vlada, ki bi imela zadostno večino v parlamentu, za kar bi bila najbolj primerna koalicijska trih republikanskih strank. Dasi je to mogoče, se je to vprašanje vedno znova razmotrivalo. Venizelos je izjavil Konduriotisu, da bi bil razpust parlamenta neobhodno potreben, toda šele potem, če bi sestava vlade na podlagi omenjene koalicijske ne bila mogoča. Šele potem bi smatral Venizelos za svojo dolžnost, da sestavi vlado.

Francoska letalca v Belgradu

r Belgrad, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Slavna francoska letalca Coste in Le Brix, ki sta včeraj prispela z letalom v Belgrad, sta si danes ogledala prestolico. Popoldne ob 1 sta s tukajšnjega letališča odletela v Varšavo.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo više. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Za birmo
F. Čuden
Ljubljana
Prešernova ul. 1.

Službe iščejo

Kot postrežnica
išče službo poštena ženska, ali vzame perilo v pranje na dom v bližini Šiške. Naslov pove upravo lista pod št. 4493.

Knjižgovodja
pomožni, s 3letno prakso, vojašine prost, želi nastopiti službo s 1. jun. pri kakem manjšem podjetju, najraje na deželi. Gre tudi kot pisarn. moč. - Ponudbe poslati upravi »Slovenca« pod »Marljiv« št. 4659.

Prodajalka
želi premeniti službo. Vajena tudi vsega gospodinjstva in gostilne. - Ponudbe pod »Marljiva in poštena« št. 4646.

Proste službe

Zobotehnik
- asistent - se sprejme. Ponudbe z zahtevo plače in podatki o dosednji praksi je poslati na »Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani«, Miklošičeva cesta.

Dva učenca
ki imata veselje do risanja, sprejme Peter Železnik, cerkv. in dekoracij. slikarstvo, Cesta na Loko št. 23, Ljubljana.

REPREZENTANTE
vpeljene v posel prodaje vrednostnih papirjev na obroke, sposobne, energične in vredne, ki imajo lastne organizacije, za vsa mesta v državi išče pod izredno ugodnimi pogoji odlična bančna hiša v Beogradu. Ponudbe na Belgrad, poštanski pretilac br. 339.

Vajenca
za pekarsko obrt, z vso oskrbo - sprejme Jos. Lavtžar, pekarna v Kranjski gori.

Jetika! se zdravi in ozdravi v zavodu dr. Pečnika, pošta Rog. Slatina, okolica. Zahtevajte prospekt!

Stanovanja

SELITVE
izvršuje najboljši in najcenejši tvežka
Javna skladišča d. z. o. z.
Ljubljana
Dunajska cesta 33.
Shranjevanje pohištva.
Telefon št. 2366.

Stanovanje
sobo in kuhinjo ter pritlikline odda takoj Martin Nedog, Sp. Šiška, kolonija »Bajtar«.

Meblovano sobo
preprosto, z 2 posteljami, za dobo sejma od 30. maja do 12. junija, iščem blizu velesajma. - Ponudbe pod »Miro« št. 4662 na upravo »Slov.«

Oddam
v sredini mesta, čisto, lepo SOBO s poseb. vhodom, samo boljšemu gospodu. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4500.

Čisto stanovanje
obstoječe iz dveh sob in pritliklin, se išče za takoj ali junij v bližini cerkve sv. Petra, Tabora ali v bliž. Domobranske vojašnice. - Ponudbe je staviti upravi »Slov.« pod označ. »Čisto stanovanje 4362«.

Posedstva

Parcele
naprodaj. Suha lega, sredi mesta. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4439.

Prodajam v bliž. glav. kol. poslopje
pripravno za vsako industrijo, velika dvorana, stanovanje, pisarna, poleg pripad. poslopja s skladišči in hlevom, električna napeljava. Naslov v upr. lista pod št. 4440.

Mlin in žaga
na stalni vodi, v prometnem kraju, s posestvom vred, napredaj radi preselitve. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4090.

Kdo kupi?

Jedilnico iz orehovega lesa, mahagoni imitirano, robovi črni, politir. zunaj in znotraj, boljše delo, prodajam kompl. za 13.000 Din franko Ljubljana ali kolodvor Ogleda se vsak dan pri Josipu ŠTOLFA, mizarstvo, Krašnja pod Limbarsko goro - pošta Lukovica pri Domžalah.

Zaradi selitve
je naprodaj voziček, vaga, stoli in drugo. Naslov v upr. lista pod št. 1000.

Javorjevega lesa
večjo množino, lepega in suhega: 33 mm deb., po ugodni ceni prodam. Naslov v upr. lista št. 4673.

Marine - obleko
za birmo, za dečka 12 do 14 let, in čevlje št. 35, novo, poceni prodam. - Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 2000.

Uprava vlastelinstva Ivana grofa Draškovića v Podravski Slatini, prodaja:
100 hl sortiran. cvička

iz leta 1926, in 160 hl sortiranega cvička in burgundca iz leta 1927. - Vprašanja pri upravi v Podravski Slatini.

Javna dražba

lova obč. Vodice
bo dne 30. maja 1928 ob četrt na enajst pri sreskem glavarstvu v Kamniku, soba št. 6. - Lov je prvovrsten.

Pisalne stroje
»Remington«, najnovejše modele prodaja na obroke J. GUSTINČIČ, Maribor, Tattenbachova 14. Zahtevajte cenike!

Orehova jederca
prodaja, dokler traja zaloga, kilogram po 24 Din, tvežka PETER SETINA, Radeče pri Zid. mostu.

Prodajam lokal
(vinsko klet) z zalogo vina vred, na zelo prometnem kraju in sredi mesta. Naslov v upr. lista pod št. 4492.

Avto
triseđen, znamke Renault, zelo pripraven za potnika ali zdravnika, v najboljšem stanju, prodam. - Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 4665.

Salonski gramofon
eleganten - (Schrannmodell) - popoln. nov, s krasno donečim glasom po nižani ceni prodam. Na ogled od 12 do 2 pop. - Naslov v upr. lista »Slovenca« pod št. 4672.

Ugodna prilika
Ceno naprodaj: Ley-stroj za lesene žeblice (Holz-nagelmaschine), in stroj za prešivanje za pogon z nogi ali elektr. silo. - Vprašanja na: Jos. Veigl, Maribor, Cvetlična 25/8.

Več 100 komadov železnih postelj
prodajam Mihael Kavčič, Zgor. Šiška - Ljubljana 7.

Kemično snajenje oblek. Higijentna pralnica in svetilniškalnica
ONENIS R.
Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 8.

Kdo prodaja

Stiskalnico
za sadje, rabljeno kupim. Ponudbe z navedbo cene na upravo lista pod »Stiskalnica št. 4498.

KUPUJEMO zlato, srebro, platin in plačamo 1 srebrno krono Din 3⁶⁰, 2 srebrni kroni Din 7²⁰, 5 srebrnih kron Din 18⁰⁰. - Prevzamemo tudi vse druge kovine in plačamo najbolje. - Tovarna za ločenje dragih kovin, Sp. Šiška, Sv. Jerneja cesta št. 8.

Kupim psa
dobrega mišarja. - Ponudbe pod »Mišar 4664« na upravo »Slovenca«.

Naša ožir

Tvrška A. VOLK
Ljubljana, Resljeva cesta 24
nudi najceneje vse vrste pšenice moko in druge mlevske izdelke.
Zahtevajte cenik!

Stavbno podjetje
ACCETTO & drugovi
družba z o. z.
Maribor, Korošičeva ul.

Gospodinjel - Poskusite

Plamen
idealno sredstvo za podžiganje drv in premoga. Zahtevajte PLAMEN pri Vašem trgovcu.

Novoustanov. OBLACILNICA „MERKUR“
V MARIBORU, KRALJA PETRA TRG 6 (palača Pok. zav.)
priporoča svojo zalogo sukna po konkurenčnih cenah. Bogata izbira, postrežba točna in solidna. Prodaja tudi na obroke! - Za mnogobroje obisk se priporoča
Oblačilnica „MERKUR“.

Za lepo vreme

85- 125- 168-

HUMANIK

Ljubljana, Dunajska cesta 1a (Petovia)
Celle, Aleksandrova ulica 1
Maribor, Gosposka ulica (Jos. Martinz)
Ptui, Slovenski trg (Petovia)

Najnovejše svilene klobuke in slamnike
priporoča cenj. botercam modni salon
Stuchly - Maške
Ljubljana, Zidovska ul. 3.

Z našo umetno moštovo esenco

»Mostine«
si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izvrstno. obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena i steklenici za 150 litrov Din 20⁰⁰. Dobi se samo v drogeriji A. Kane, Ljubljana in drogeriji Wolf-ram nasl. M. Kane, Maribor, Gosposka ul. 33.

Vrvarske izdelke
najboljše kvalitete kupite najceneje v največji vrvarni Jugoslavije: Mehanična vrvarna šinkovec, Grosuplje. Komisijska zaloga Palme, Celje, Cankarjeva 7, Maribor, Koroška 8. 1503

Kose
po Din 10⁰⁰—
dobite pri
Gospodarski zvezi
v Ljubljani.

Čitaj! Važno za vsa kegal! Za malo denarja si zamorete doma sami pripraviti izvrstno, zdravo pijačo, ki vam nadomesti najboljšo pivo. Zahtevajte navodila in pišite še danes na naslov »Samopomoč v draginji« št. 4413 na upravo.

Loterija

Saveza invalidskih organizacij iz Zagreba s 3 žrebanji v korist zgraditve Invalidskega doma

Dne 27. maja 1928 SE ŽREBAJO

slededei dobitki:

- 1 avtomobil
- 2 motocikla
- 5 koles
- 5 šivalnih strojev
- 2 pianina
- 2 gramofona
- 20 moških in ženskih zlatih ur
- 10 moških srebrnih ur

Dne 19. avgusta 1928 SE ŽREBAJO

slededei dobitki:

- 1 avtomobil
- 2 motocikla
- 5 koles
- 5 šivalnih strojev
- 2 pianina
- 2 gramofona
- 20 moških in ženskih zlatih ur
- 10 moških srebrnih ur
- 10 komadov Obveznic Ratne Štete (vojne škode)

Dne 23. decembra 1928 SE ŽREBAJO

slededei dobitki:

- 8 avtomobilov
- 16 motociklov
- 90 koles
- 90 šivalnih strojev
- 9 spalnice
- 16 gramofonov
- 4 klavirji
- 10 kuhinj
- 80 moških zlatih ur
- 80 ženskih zlatih ur
- 140 moških srebrnih ur
- 90 Obveznic Ratne Štete
- 9 jedilnic
- 8 pianinov
- 9 samopisnih strojev

in 7000 komadov raznih dragocenosti.

Vrednost dobitkov:
3.000.000 dinarjev

Žrebanja so neodložna.
Cena srečke 10 dinarjev za vsa tri žrebanja brez nadaljnega doplačila.

Glavno prodajo za vso Slovenijo ima menjalnica Reicher & Turk
Ljubljana, Prešernova ulica 48.
Iščejo se zastopniki in prodajalci srečk.

Henrik Sienkiewicz:

Na polju slave

Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

Tako so ostali nekaj časa nepremični. Jacek je razkoračil svoje v nerodne švedske škornje vtaknjene noge. Njegovi nasprotniki pa so stali v tesni vrsti, kakor da bi se pripravljali za napad.

Ciprianovič je vedel, da mora takoj izbruhniti sovražstvo, a na tihem mu je vendar šlo na smeh. »Glej ga!« je mislil na Tačevskega, »ta je pa neustrašen dečko! Sam je proti štirim, pa mu tega še mar ni!«

Temu mučnemu in obenem smešnemu molku ni hotelo biti konca. Zato ga je Jacek prvi prekinil z besedami: »Usedite se, gospodje! Nimam nič zoper to, da sedite v moji navzočnosti. Ponudim vam celo prostor!«

Bukojemski so začudeno gledali drug drugega. »Kaj? kaj to pomeni? kako si upa!«

»Prosim, prosim!« je ponovil Tačevski in jim pokazal prost stol.

»Če se nam ljubi stati, bomo stali, dokler nas je volja! Ali ste razumeli?«

»Bodite, prosim, kakor doma, gospodje!«

»Kaj se to pravi?« se je zadržal Luka. »Glej ga, še tu bi bil rad gospodar! Saj nisi noben škof ali senator!«

Tačevski je skočil prožno kakor mačka pokonci, stopil korak proti Bukojemskim in zaklical:

»Čujte vi, pretepači, bedaki, kaj pa hočete pravzaprav od mene?«

¹ Člani senata (višje, gospodske zbornice) so bili škofje, vojvode, kaštelani in ministri, dočim je volilo plemstvo poslane v višjo zbornico (izba poselska). Obe zbornici skupaj sta tvorili državni sejm.

»Tvojo kri hočem!« je zarjovel Matevž Bukojemski. »Tako je, zdaj se nam pač težko izmažeš!« je pristavil Marko. »Le takoj stopi na mejdan, če si upaš!« ga je pozval in zgrabil za ročaj svoje sablje.

Ciprianovič se je vrgel pomirjevalno mednje in rekel: »Mir, tukaj se ne smete pretepati! Saj smo vendar pod tujim krovom!«

»Seveda,« je pritrdil Tačevski, »tukaj smo gostje. Ne smem se zameriti panu Pongovskemu in zato vas ne maram nasekati v njegovi hiši. A jutri vas že poiščem!«

»Na-a, mi te prvi jutri poiščemo!«

»Vi ste me neprestano izzivali. Zasledovali ste me ves dan, pa ne vem, zakaj. Do zdaj vas sploh nisem poznal in vi mene tudi ne. Ničesar vam nisem storil. Če pa vendar vztrajate pri svojem, naj pa bo! Lahko se bom meril tudi z desetorico takšnih, kakor ste vi in vas je samo četvero!«

»No, no, še enega izmed nas boste imeli zadosti. Videti je, da še niste čuli o Bukojemskih!« je zaklical Jan.

Tačevski se je ozrl na Ciprianoviča: »Rekel sem četvero. Morebiti se želite še vi priključiti tem gospodom?«

Ciprianovič se je vljudno priklonil: »Prav rad, če vam s tem lahko ustrežem!«

»A mi smo prvi! — Mi vsi po starosti! — Ti prideš šele za nami na vrsto! — Saj smo mu že odstopili gospodično! — Tako je! Vsakega razmesarimo, če ti bo na poti!«

Tačevski je v trenutku razumel, kam pes taco moli in je prebledel:

»Tako je torej s to zadevo, gospod,« je rekel Ciprianoviču, »vsi navzoči so vaši zaščitniki, vi pa bi se radi skrili za njihovimi meči? Potem vam seveda ne morem do živega, a vprašanje je, če je to viteško! Pravi plemič se ne poslužuje take zvijače! Fej, v kako čedno družino sem zašel!«

Pri teh besedah je od narave prevdarni in mirni Ciprianovič ves zardel. Kri mu je šinila v obraz, žile na čelu so mu nabrekli in oči divje vzplamtele. Zaškrtal je z zobmi in krčevito zgrabil za ročaj svoje sablje.

»Na plan, takoj, v tem trenutku!« je zaklical ves hripav od jeze.

Od ognja rdečkasto razsvetljeni sablji sta se srečali, a trije Bukojemski so planili med nasprotnika in preprečili dvoboj, med tem ko je prijel četrti Ciprianoviča za roke in zaklical:

»Stošek, brzda se no, mi imamo prednost!«

»Mi smo prvi!« so vpili ostali.

»Proč!« je velel Ciprianovič.

»Mi smo prvi!«

»Proč!«

»Primita Staška, da jaz obračunam s tem tukaj!« je dejal Matevž. Prijel je Tačevskega za roko in ga potegnil v stran, kjer je hotel pričeti dvoboj. A Tačevski je napel mišice, se v trenutku oprostil njegovih pesti, vtaknil sabljo v nožnico in rekel:

»Imam pravico določiti, s kom in kdaj se najprej spoprimem. Ne maram, da bi se to zgodilo tu, ampak hočem, da se spopademo jutri v Virombkih!«

»Na-a, ne uideš nam več! Takoj bomo pričeli, na tem kraju, kjer stojimo!«

Toda Tačevski je prekrizal roke in nadaljeval:

»Samo v slučaju, če me hočete pobiti v tuji hiši in ne da bi prišlo do postavnega dvboja! Samo v tem slučaju imate proste roke in zaradi mene lahko kar začnete!«

Po teh besedah so bratje kar zdijali: tolkli so s pestmi ob tla, si divje vihali brke in kakor medvedje pihali od jeze. Vendar pa si ni nobeden upal Tačevskega napasti.

Ta pa je stal trenutek nepremično in pričakoval, ali se vnovič ne zakade vanj. Potem pa je pograbil svojo čapko, se pokrtil in rekel:

LJUDSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 23 svezek: A. Sheehan, Nodlag. Povest irskega dekleta, 24 Din, vez 32 Din. — 24 svezek: A. Marby, Hanka. Lufiško-srbska povest, 22 Din, vez 30 Din. — 25 svezek: Haggard, Hči cesarja Montezuma, 32 Din, vez 42 Din. — Stotek in njegove burkasto življenje, 14 Din, vez 22 Din. — 27 svezek: Pregel, Otroci solca, 24 Din, vez 32 Din.

Sve1 v slikah



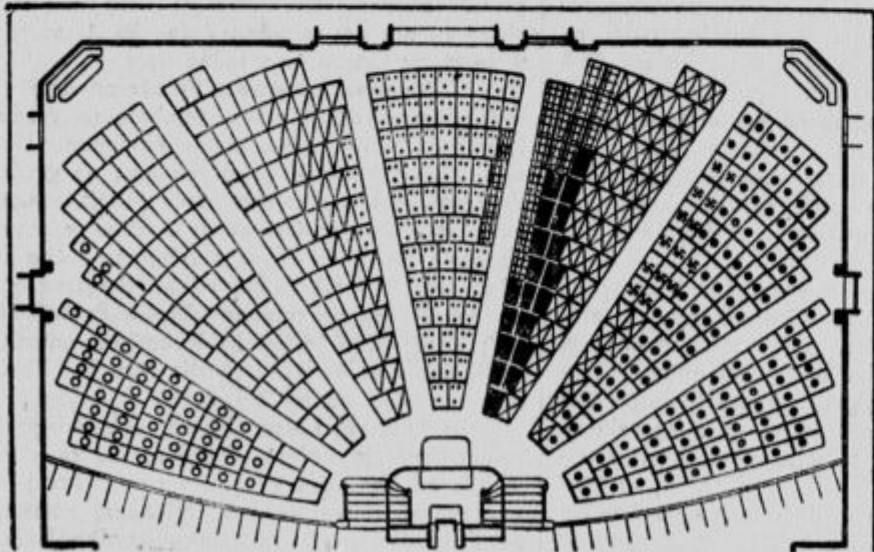
Dr. Oto Braun, socialistični pruski ministrski predsednik in kandidat za nemškega državnega kanclerja.



K nedeljskim volitvam v Nemčiji: posamezniki se trudijo, da se prišli tudi njih bolniki na volišče.



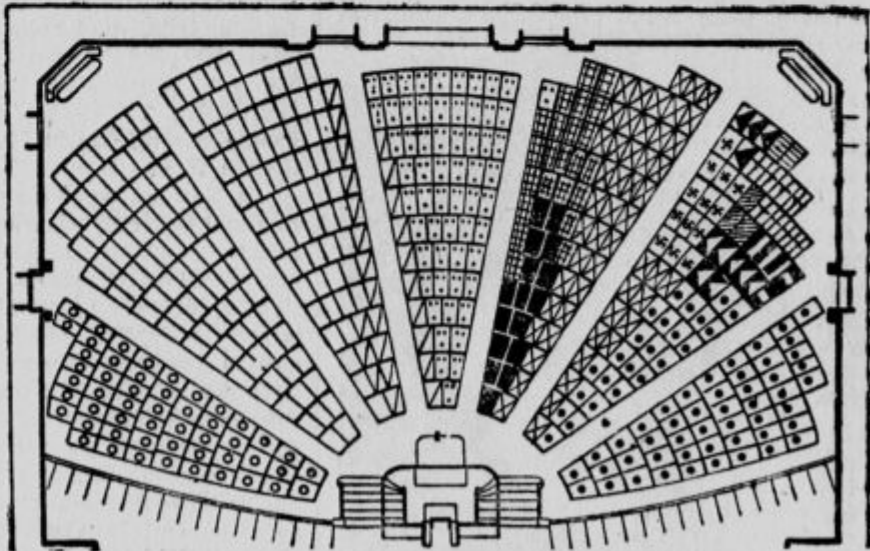
Dr. Jožef Wirth, bivši nemški državni kancler in zastopnik levega krila v centru.



Moč posameznih političnih strank v prejšnjem nemškem državnem zboru, v katerem so prevladovala desničarske stranke.



Karel Severing, bivši pruski minister in eden izmed kandidatov za novega nemškega državnega kanclerja.



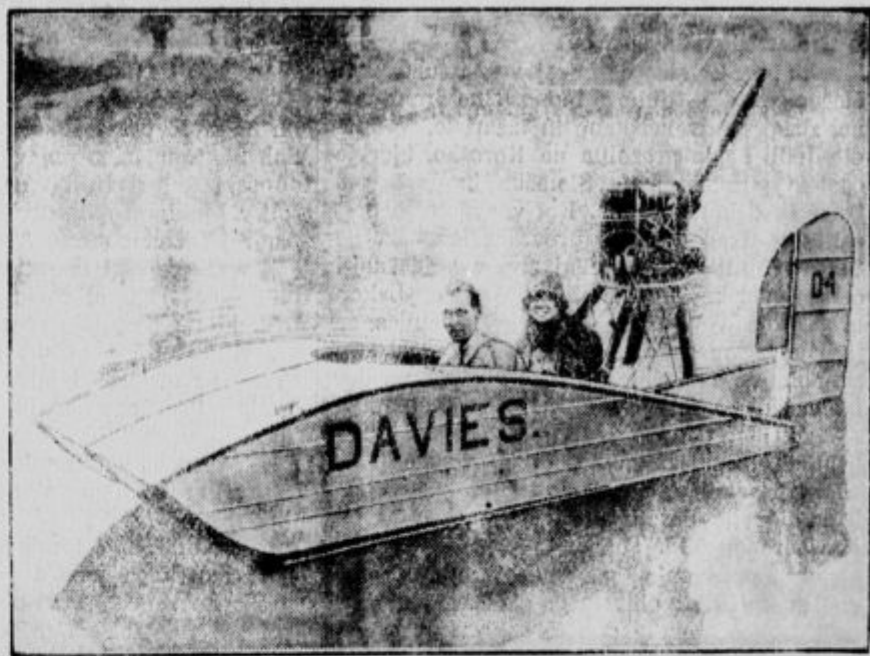
Sestava novega, preteklo nedeljo izvoljenega nemškega parlamenta, za katerega so zmagale levičarske stranke.



Lord Harmsworth, sin znanega lorda Rothermera, se budi to dan v mestu, kjer so ga sprejeli vprav kraljevsko. Slika nam kaže prihod gosta in šolske učenke ga obsipajo s cvetjem.



Dhyam Chand (Indijec), najboljši igralec hokeja na svetu.



Vedno letalo je izumil angleški ing. Davies, zenečja propeler in tudi njegova ostala konstrukcija je deloma posneta po aeroplanu. Pri poizkusu vožnji je dosegalo hitrost 60 km na uro.

Vera Inber:

Dobri premog

Ljubka Marijana, ki je s svojimi velikimi očmi in majhnimi ušesi očarala vse svoje prijatelje, je ušla v kuhinjo miško in jo požrla. To se ne bi zdelo nikomur čudno, kdor ve, da je Marijana mačka. In vendar je bilo to nekaj čudnega. Zakaj ta mačka je bila na dobrem glasu, da ne lovi miši, niti jih ne žre. Mali Bill je opazil to, ko je baš šel po stopnicah ter bil namenjen v mlekarino po kruh in maslo za večerjo. Na peti stopnici je ugrizl Marijano. Pozabil je na lastno večerjo ter gledal, kako je večerjala ta velikkooka lepota. Globoko pretresen je šel nato po stopnicah nazaj in rekel svoji sestri Suzani:

»Suzi, Marijana je požrla miško. Pa sem vendar stavil z vsemi svojimi sošolci, da se naša Marijana ne bi dotaknila niti najčisto-krvnejše avstralske podgane, tudi ako bi bila potresena s sladkorjem in rozinami. In kaj se je sedaj zgodilo? Izgubil sem torej stavo. Ta Marijana. Nalašč je storila to.«

Suzana je odkrito pogledala in tiho odgovorila: »Ni storila tega nalašč, Bill, lačna je. Razumeš? Ze tri dni ji mati ne daje več jesti.«

Proti večeru je začel udarjati dež ob okna in veter je strahotno bučal v peči. Zalostno razpoloženje je vladalo v sobi in spominjalo na mistra Kreegsa, učitelja, kadar je vprašal: »No, Bill Sweett, ali, no. Suzana

Sweett, povej nam vse, kar veš o vesoljnem potopu!« Mati je pogrnila mizo. Masta ni bilo, pa tudi kruha ni preostajalo. Bill si je razložil to z okoliščino, da ni šel v trgovino on, sin rudarja, in bodoči rudar, z močnimi nogometnimi mišicami, temveč je šla njegova mati, slabotna žena, ki vrhu tega ni niti športnica.

Bill je vtaknil roke v žep, nakrenžil ustnice, prav kakor njegov oče, kadar je kadil pipo. In rekel, prav kakor njegov oče: »Presneto vreme! Ob takem neurju je naj-prijetnejše sedeti ob peči, v kateri gori naš dobri newcastelski premog.« Pri teh besedah je pogledal Bill v peč in zapazil, da ležita notri le še dva kosčka. Poudarek »dobri« to pot ni bil baš posrečen.

Bill je sedel pred peč, brenil lokavo Marijano ter rekel: »Suzi, očeta ni doma. Ali veš, kje je?«

Suzi je vedno vse vedela: to je bila njena posebnost.

»Oče je šel ven, tja, kjer je naslikan vršek piva, iz katerega kapljajo pene, kakor milnica, kadar si umijemo glavo... Tam so vsi, in se posvetujejo, veš...«

»Posvetujejo?« se je začudil Bill, »in zakaj?«

»P. svetujejo se in sklepaajo, kako bodo vzdržali še naprej. Ti, pri pečenem krompirju, ki nam ga bo danes mati dala, misli na to.«

»In zakaj, Suzi?«

»Ker ga toliko poješ, da bo vedno težje vzdržati.«

»Pa zakaj?« je zopet začel Bill, toda v tem trenutku je prišel oče. Z njegovega dežnega plašča je curčila voda, čepica mu je visela navzdol in dolga, siva ovratna ruta, je bila podobna debeli, mokri megli.

»Si prišel, Jack,« je rekla mati, »pozno je že, otroci bi morali biti že v postelji. In tako vreme?« Pri tem ga je nepremično gledala.

»Jutri bodo razdeljevali v našem društvu nekaj živeža,« je prišlo preko očetovih ustnic, v tem ko si je brisal mokri obraz. »Mleko in jajca bodo dobili le otroci, ki so bolni.«

»Mleko... ali nisi bolna, Suz?« je vprašal tiho Bill in otožno dodal: »Jaz sem zdrav. Modra lisa na nogi najbrže ne pride v poštev. Toda, ko bi recimo padel z vodnjaka? Kaj misliš?«

Pri pečenem krompirju Suzi ni pozabila, da ne bi svojega brata pomembno pogledala. Toda Bill kot da tega ni zapazil. Pripovedoval je očetu, kako ga je vprašal v šoli mister Kreegs o vesoljnem potopu in kakšne posledice je imelo to vprašanje.

»No, in kaj se je zgodilo?« je radovedno vprašal oče.

»Same neprijetnosti. Mister Kreegs me je poklical in vprašal: Kaj veš o Noetu? Kdo je bil Noe? In odgovoril sem: Samo to vem, da je bil stavkokaz. On se je rešil, dočim so vsi drugi utonili.«

Bill je pogledal na mizo in zapazil, da je njegov krožnik izginil. A dobro se je spominjal, da je bil na njem še cel, velik, dobro pečen krompir in drugega polovica. Zakaj so mu ga tako hitro vzeli, medtem ko je pripovedoval o šoli? Videl je tudi, da je stresla mati vse ostanke v lonček. In tedaj se je spomnil Suzaninih besed.

Tekom noči je objela naselbino mrzla megla. Nekatje daleč je mesečna noč, toplo morje in vroče srce. Tu pa so bila skalnata tla trda, v rovih je vladala mrtvaška tišina in kot premog črno nebo je leglo na hiše.

Bill, ki je sanjal o starem Noetu z vročimi krompirji, se je zbudil, ker ga je zeblo.

»Suzi,« je zaklical, »ali spiš? Zakaj je postalo nenadoma tako mraz?«

»Govori tiho, Bill. Zdi se mi, da smo včeraj slabo kurili.«

Tudi oče in mati nista spala. Oče je parkrat vstal in skušal ob svetiljki nekaj točno prebrati.

»No?« je vprašala mati.

»Toploner pada. V zadnjih treh urah je za pet stopinj bolj mraz.«

Nastala je tišina.

»Jutri nam bo zmanjkalo premoga. Samo toliko ga je še, da bomo skuhali jutraj čaj.«

Iz kota, kjer je sedela mati, se je znova začul glas:

»Ne misli, Jack, da se bojim. Trepečem sicer nekoliko, to je res. Toda otroci... In to, ali ni res bridko: vse življenje žrtvovati

Protifašisti se zbirajo

v London, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Pri bombnem atentatu v Buenos Airesu je bilo po zadnjih vesteh ubitih 12 oseb, 41 pa je bilo ranjenih. Druga eksplozija po atentatu v generalnem konzulatu pa je bila v lekarni znanega fašista Mastronardija. — Bombni atentat na konzulat je brez dvoma maščevalni čin protifašistov. Novo poslopije konzulata bi imel posvetiti italijanski poslanik popoldne onega dne, ko je bil izvršen atentat. Očividno je torej bomba eksplodirala nekoliko prekmalu. Atentat na italijanski konzulat je v Italiji napravil velik vtis. Znatno je ohladil današnjo proslavo vstopa Italije v

vojno. V političnih krogih se niti trenotek ne dvomi, da so pekleni stroj nastavili protifašisti in da je v prvi vrsti veljal generalnemu konzulu in fašistovskemu poslancu Capanniju, katerega je Mussolini šele pred kratkim poslal na to mesto, dočim je prej igral vodilno vlogo v fašizmu v Toskani. Capanni izjavlja v brzojavki, ki jo je poslal Mussoliniju, da je protifašistično sovražstvo zahtevalo nove žrtve. List »Italia« piše, da se je treba vprašati, ali ni to dejanje v zvezi z milanskim atentatom. Ni dvoma, da se je ustanovila teroristična organizacija za sistematični boj proti Italiji.

Italijanski konzulat izžvižgan

v Dunaj, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Pred italijanskim konzulatom v Innsbrucku je prišlo danes do demonstracij nemških nacionalnih študentov. Nabrala se je velika množica ljudi, ker je italijanski konzulat razobesil italijansko zastavo ob priliki obletnice, ko je Italija napovedala Avstriji vojno. Dva študenta sta s silo snela italijansko zastavo. Na odločno zahtevo konzula so morali avstrijski funkcionarji zopet razobesiti italijansko zastavo, kateri je oddelek vojaštva moral izkazati čast. V Innsbrucku je veliko razburjenje. — Potem, ko se je policiji proti večeru posrečilo razgnati demonstrante pred italijanskim konzulatom, so se po 9. uri zvečer naenkrat pono-

vile demonstracije, ki so bile naperjene proti privatnemu stanovanju italijanskega konzula. Hitro je policija poslala v avtomobilih večje število policistov, ki so zaprli tamošnje okoličnice. Množica je neprestano vzklikala: »Doli Mussolini! Fej Mussolini!« Šele pozno ponoči se je posrečilo policiji vzpostaviti mir. Pri demonstracijah je bilo aretiranih 14 oseb, večina študentov. Skoro vse pa so takoj zopet izpustili, ko so se legitimirali in plačali denarno kazen. — Danes se je javil pri italijanskem poslaniku na Dunaju zastopnik avstrijske zvezne vlade in izrazil v imenu avstrijske vlade obžalovanje za dogodek v Innsbrucku.

Praga in Berlin sta zadovoljna

v Berlin, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Državni kabinet je sklenil, da bo odstopil še le tik pred sestankom novoizvoljenega državnega zbora dne 12. junija. Na ministrskem svetu je poročal državni tajnik von Schubert o svojih razgovorih s češkoslovaškim zunanjim ministrom dr. Benešem, ki je davi odpotoval v Prago. Ta pogajanja, ki so se po uradnem komuniqueju tikala tekočih vprašanj, katerega interesirajo skupno obe državi in ki pomenijo nadaljevanje razgovorov med dr. Stresemannom in dr. Benešem v Zenevi, so potekala zadovoljivo. Cela vrsta vprašanj je na tem, da se kmalu uredi. Razgovori pa po vesteh poučenih krogov še niso končani, temveč se bodo nadaljevali, če pride do uspeha v dosedanjih pogajanjih, posebno glede nemško-češkoslovaških gospodarskih vprašanj, pa tudi glede evropskih svetovnih problemov, predvsem glede vprašanja varnostnega pakta; najbrže se bodo nadaljevala na junijskem zasedanju Sveta Društva narodov, na katerem dr. državni tajnik Schubert v zastopstvu dr. Stresemanna vodil nemško delegacijo. Smatra se, da se je na berlinskih razgovorih mnogo govorilo o sklepih varnostnega komiteja, o načrtih gospodarske združitve srednje Evrope, o avstrijskem in madjarskem vprašanju ter o učinkih

italijanske politike v srednji Evropi in na Balkanu.

v Praga, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš dospe iz Berlina v Prago šele jutri, ker je vožnjo z železnico prekinil v Draždanah in potuje od tam dalje v avtomobilu. Oficiozna »Prager Presse« piše o rezultatu berlinskega potovanja in pravi, da je bilanca izpadla aktivno. Največ pozornosti vzbujajo končni stavek nemškega komuniqueja, ki govori o soglasnosti stališča obeh vlad, da hočeta nadaljevati obnovo Evrope z nadaljevanjem politike sporazuma. S tem je jasno rečeno, da bo bodoča nemška vlada nadaljevala dosedanjega politika sporazuma, ki jo je vodil dr. Stresemann. Z mednarodnega stališča je ta izjava, ki daje spoznati, da so vodilne nemške oblasti odločene k temu, da nadaljujejo obnovo Evrope s pozitivnim sodelovanjem in da vidijo v vodilnih osebah Češkoslovaške ustvarjalni faktor, ki tudi stremi po višjem cilju konsolidacije in pomiritve. Poudarjanje teh enakih ciljev daje dobro jamstvo za dobre sosednje odnose med obema državama in jih je treba poudariti posebno z ozirom na novo nemško notranjo politično situacijo.

Minister za narodno zdravje v Mariboru

Včeraj jutraj se je z ljubljanskim brzovlakom pripeljal v Maribor minister za narodno zdravje gosp. dr. Gerasim Popović. Tekom dopoldneva si je v spremstvu vodje tukajšnje bolnice, primarija gosp. dr. Janko Drnovška ogledal javno bolnico, dečji dispanzer in oddelek za porodništvo in ginekologijo. Nato se je odpeljal na veliko županstvo, kjer je najprej sprejel mariborskega urednika »Slovenca« in zagrebškega »Morgenblatta«, nato pa oblastnega predsednika g. dr. Leskovarja ter oblastnega zdravstvenega referenta gosp. dr. Andreja Vebleta, s katerima se je razgovarjal o vseh zdravstvenih razmerah v mariborski oblasti, zlasti pa o ustanovitvi umobolnice za mariborsko oblast in o pobijanju trahoma v tej oblasti. Nato se je odpeljal v hotel »Meran«, kjer je obedoval v krogu nekaterih svojih sorodnikov, ob 2.35 pa se je odpeljal v Zagreb, da si ogleda tamošnje zdravstvene ustanove.

Razgovor z mariborskim urednikom »Slovenca« se je nanašal na štiri vprašanja: 1. Katero so glavne smeri naše državne zdravstvene politike? 2. Da-li se že čutijo dobre posledice dejstva, da so mnogi zdravstveni zavodi v upravi posameznih oblasti? 3. Kako ste zadovoljni s stanjem zdravstvenih zavodov in ustanov v Sloveniji? 4. S kakšnimi vtisi zapuščate Slovenijo?

Na prvo vprašanje je izjavil minister, da se glavne linije naše državne zdravstvene politike gibljejo v dosedanjem okviru. Najprej je potrebno, da varujemo zdravje svojega naroda in ga ohranimo, ker je to osnovno zdravstveno stanje, potem pa da se zboljšajo zdravstvene razmere v državi, to pa z ozirom na higienske ureditve po mestih in zunaj na deželi. Ker smatram, da je preventivna medicina osnova za dobro zdravje v narodu, samo da to ni toliko odvisno od zdravniškega stanu, temveč še veliko bolj od socialnih, gospodarskih in kulturnih razmer, v katerih se nahaja narod, zato tudi lahko upam, da se bo zdravstveno stanje pri nas hitro dvignilo. Dejstvo je, da se na vseh teh poljih opaža živahnije zanimanje vsega naroda, pa ne samo zanimanje, ampak tudi brezdomno napredovanje. Dokler se ta naš ideal v zdravstvenem pogledu ne doseže, je treba porabljati vsa raz-

položljiva sredstva, da se odpravi bolno stanje, da se preprečijo množične bolezni, posebno socialne, druge pa da se zdravijo na čim uspešnejši način in se tako naši državljani usposobijo za življenje in delo. Zato ravno je treba najbolj paziti na zdravstvene zavode same.

Glede drugega vprašanja je bil minister mnenja, da je preteklo še premalo časa od prevzema nekaterih, prej državnih zdravstvenih ustanov po oblasti, da bi se eventuelne koristi mogle točno opredeliti in označiti. Vendar mislim in upam, da bodo vsaj nekatere samouprave, posebno one, ki so že prej imele take zavode v upravi, vso svojo skrb in brigo posvetile temu, da se te prevzete zdravstvene ustanove ne samo ohranijo, ampak celo izpopolnijo in dvignejo. Mnenja sem, da bodo samouprave razne zdravstvene potrebe še bolj čutile ter da bodo lažje pobijale zlo, ker ga one same vidijo v svoji sredini. Baš njihovi zdravstveni in gospodarski interesi vevajo kar najbolj, da se vse prevzete zdravstvene ustanove v čim višji meri izpopolnijo. Dasi imajo samouprave še veliko drugih nalog v svojem delokrogu, mislim vseeno, da je to njihova glavna naloga pri zboljšanju zdravstvenega stanja v njihovem območju.

K tretjemu vprašanju je odgovoril minister, da je delo tako v Ljubljani, kakor v Mariboru, na zdravstvenem polju zelo uspešno. Tudi sicer so posamezni zavodi v obeh mestih vzorno urejeni. Treba je vložiti samo še dokaj sredstev v te ustanove, da se popravijo in razširijo, da bodo lahko popolnoma odgovarjale svojim visokim nalogam. Naš ideal bi bil brez dvoma že dosežen, ko bi vse to bilo odvisno samo od sposobnosti zdravnikov. Preečnost vprašanja je marveč v nedostatkih zgradb samih in njihove prostornosti. Tako bi bilo n. pr. neobhodno potrebno, da se v Mariboru popravi in razširi infekcijski oddelek. Minister upa, da bo to mogoče ukreniti tem prej, ker je v proračunu predvidena vsota 7.000.000 Din za odplačevanje starih dolgov, ki so obremenjevali slovenske bolnice. To sem že dosegel pri finančnem ministru. Na ta način bo zajamčeno pravilno finančno funkcioniranje teh ustanov. Sicer pa je delovanje samo in notranja organizacija ustanov zelo dobra.

V zvezi z zadnjim vprašanjem pa je izjavil gosp. minister, da je popolnoma zadovoljen z delom na polju preventivne ter kurativne medicine. Želel pa bi, tako je poudarjal, in upam, da bo Slovenija, ki je ena izmed najkulturnejših naših pokrajin, posebno v tej smeri še bolj napredovala, ker je pogojev za to tukaj mnogo. Imate sicer majhno število sanatorijev, zelo mnogo pa je lepih krajev, ki bi se mogli porabiti za uspešno sanatorijsko zdravljenje.

Minister je dostavil: Naj omenim, da sem že pri nekaterih srbskih cerkvenih dostojanstvenikih sprožil misel, da se posamezne lepe zgradbe cerkvenih in verskih ustanov izkoristijo v ta namen. Ne vem sicer, kakšen odmev bi mogla ta misel najti pri vas v Slo-

veniji, vendar naj opozorim, da bi država sama nosila stroške za instalacijo, za zdravniško in strežniško osebje ter za vsa druga moderna zdravstvena sredstva. Samo za prostore nam gre. Ravno tuberkuloza je pri vas tolika, dasi ima sicer Slovenija odlično podnebje. To je zato, ker so stanovanja po mestih majhna, nezdrava, z majhnimi okni in malo svetlobe. Tukaj je leglo tuberkuloze. Zato mora iti zdravstveno prizadevanje samouprav za tem, da se te vrste težki bolniki prepeljejo v take privatne sanatorije. Dohodki bi šli v prid posameznih cerkvenih ustanov, na drugi strani pa bi se v teh sanatorijih v najlepši harmoniji in sintezi lahko uveljavljalo načelo: Lečiti telo in dušo hkrati.

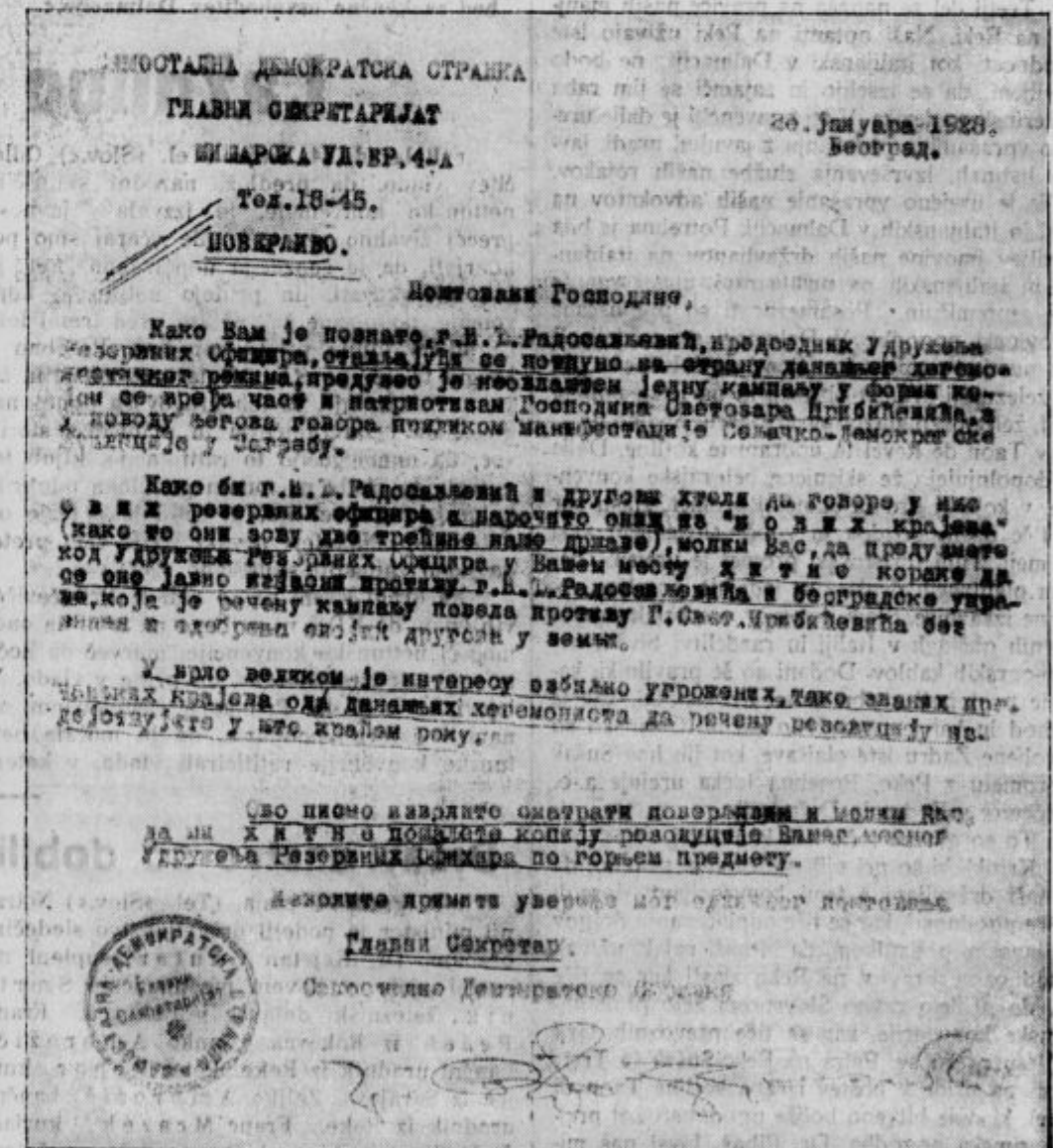
SDS mahinacije v Udruženju rezervnih častnikov

Naš list je v očiščen kongresu Udruženja rezervnih častnikov naše države v Sarajevu priobčil članek, v katerem popolnoma objektivno slika položaj v tej vevlačni organizaciji, proti koje vodstvu se je začela od strani SDS neopravičljiva, čisto politično-strankarska kampanja. Zlasti se je zagnal Pribičevićev tisk v podpredsednika osrednjega odbora, g. rezervnega podpolkovnika Gjorgja Radosavljeviča, ki Udruženje upravlja po vesti, ne-sebično in spretno ter v čast in ugled naše države. G. Radosavljevič in osrednja uprava sta se namreč g. Pribičeviću zamerala, ker leta ni dopustila, da bi se Udruženje rezervnih častnikov vleklo v sedanjo protivladno kampanjo Samostojne demokratske stranke, ki je hotela prečanske člane te organizacije politično mobilizirati za voditelja SDS in njegovega opozicijskega bloka. Tej ataki SDS političnih sil se je pridružil ljubljanski odbor Udruženja rezervnih častnikov, ki je v tozadevni debati med Osrednjo upravo in g. Pribičevićem brez vsake stvarne potrebe prihitel na pomoč le-temu, dočim je bilo na prvi pogled jasno, da je bilo pravilno stališče

Osrednjega odbora, ki se je zavzel za popolno ravnopravnost Srbov, Hrvatov in Slovencev za državno edinstvo in obsodil politično-demagoško protipostavljanje prečanov neprečanom.

V odgovor na to našo mirno in stvarno ugotovitev se prizadeti del opravičuje v »Slovenskem Narodu«, da se je postavil na stran g. Pribičevića proti Osrednjemu odboru in se pridružil kampanji proti g. Radosavljeviču zato, ker da se ne sme vmešavati organizacija rezervnih častnikov v dnevno politiko in ker se rezervni častniki ne smejo kot taki pod nobenim pogojem angažirati ne za eno ne za drugo politično stran! Po tem takem bi bil torej ljubljanski pododbor ravnal čisto iz nepolitičnih razlogov, iz gole skrbi za nevmešavanje organizacije v strankarsko politiko in čisto neodvisno od vsakega političnega vpliva.

Naj objavimo v odgovor na to na tem mestu faksimile pisma, ki ga je poslalo glavno tajništvo Samostalne demokratske stranke dne 26. januarja 1928 iz Beograda zaupno vsem članom SDS v pododborih Udruženja rezervnih častnikov, in ki se glasi:



Spoštovani gospod,

Kakor Vam je znano, je g. N. Dj. Radosavljevič, predsednik Udruženja rezervnih častnikov, postavljajoč se popolnoma na stran današnjega hegemonističnega režima, začel nepooblaščen kampanjo v obliki, s katero se žali čast in patriotizem g. Svetozara Pribičevića povodom njegovega govora ob priliki manifestacije Seljačko demokratske koalicije v Zagrebu.

Ker g. Radosavljevič in drugovi govorijo v ime vseh rezervnih častnikov, a posebno onih iz »novih krajev« (kakor oni imenujejo dve tretjine naše države), Vas prosim, da zavzamete pri Udruženju rezervnih častnikov v Vašem kraju nujne korake, da ono zavzame javno stališče proti g. Radosavljeviču in belgrajski upravi, katere je imenovan kampanjo proti g. Svetozaru Pribičeviću začela brez znanja in odobrenja svojih drugov v državi.

V zelo velikem interesu takozvanih prečanskih krajev, ki so resno ogroženi od današnjih hegemo-

nistov, je, da izdejstvujete tozadevno resolucijo v čim krajšem roku.

Izvolite smatrati to pismo kot zaupno in Vas prosim, da mi nujno pošljete kopijo resolucije Vašega lokalnega Udruženja rezervnih častnikov o zgorajnjem predmetu.

Izvolite sprejeti uverjenje mojega odličnega spoštovanja

»Glavni tajnik Samostalne demokratske stranke«.

* * *

Iz tega pisma je jasno razvidno, da je 1. kampanja proti g. Radosavljeviču bila naročena od Glavnega tajnika Samostojne demokratske stranke; 2. da ima ta kampanja izključno strankarsko političen vzrok v tem, ker se Osrednji odbor ni hotel po želji SDS postaviti v službo le-te za borbo proti današnji vladi in 3. da se je SDS sama dobro zavedala, da s svojim pismom uprega Udruženja v svoj politični voz, ker je svoje naročilo proglasila kot strogo zaupno.

Mislimo, da je zdaj stvar za vsakega jasna.

Češkoslovaška pogajanja

v Praga, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Češkoslovaška-francoska trgovinska pogajanja so po poročilu »Tribune« v bistvu končana. — Trgovinska pogajanja Češkoslovaške z Avstrijo se bodo začela dne 17. junija na Dunaju. Takoj potem, ko bodo končana avstrijska pogajanja, to je približno 21. junija, bo prišla v Prago jugoslovanska delegacija, da se začno trgovinska pogajanja s Češkoslovaško.

Krupp se naseli v Zenico

v Berlin, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Med tvrdko Friderik Krupp A. G. in jugoslovansko vlado so uspešno končana pogajanja o izgraditvi rudnika v Zenici, ki je po večini v lasti jugoslovanske države. Pogajanja, s katerimi se je nameravalo izdatno razširiti naravno, se je na nemški strani udeležila tudi AEG.

benem mestu počutili tako dobro, kakor se je pri nas v Mariboru.

□ **Stolna Vincencijeva konferenca sv. Jazesa Krstnika** v Mariboru ima na binkoštni ponedeljek, dne 28. maja, ob 11 v stolnem župnišču izredni občni zbor s sledečim sporedom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega rednega občnega zbora; 2. poročilo načelnstva; 3. volitev novega načelnika; 4. slučajnosti. Člani stolne konference naj se prav gotovo udeležijo občnega zbora. — Načelnstvo.

□ **Popravek.** K včerajšnjemu razglasu po-vejstva mariborskega vojnega okrožja pripominjamo radi naknadnega obvestila od strani pristojne oblasti, da se prisega obveznikov rojenih l. 1879. do 1905. ne vrše 29. t. m., ampak 26. t. m., ob istem času ter na istem prostoru.

□ **Birmanje v nedeljo** se začne, kakor že znano, ob 10. uri v stolni cerkvi. Po birmi naj se sestanejo vsi birmanci v največjem fotoateljju C. Th. Meyer, Gosposka ulica 39.

□ **Zasebni trgovski tečaj v Mariboru.** Kakor smo zvedeli, je ministrstvo trgovine v Belgradu tukajšnjemu zasebnemu tečaju za stenografijo in strojepisju Ant. Rud. Legata baje dalo koncesijo, da se otvorijo onelnetni trgovski tečaji. Ta naredba bi bila za naše mesto in celo deželo največjega pomena.

□ **Cercle français.** V soboto, dne 26. maja, bo posetil gospod E. Neuville, novi francoski konzul v Ljubljani, s soprogo prvič naše mesto. Francoski krožek vabi vse svoje člane in prijatelje na čajanko, ki jo bo priredil na čast odličnim gostom v soboto ob 20 v Vesni. — Vstop prost.

□ **Romanje k sv. Jožefu nad Celjem.** Naša agilna, krščanska ženska zveza za Maribor in okolice priredi dne 8. julija t. l. romanje k Sv. Jožefu nad Celjem. K udeležbi se vabijo vsi člani, nečlani in druga krščanska društva. Odhod iz Maribora je 8. julija ob pol 6; zbirališče glavni kolodvor. Polovična vožnja je dovoljena na vseh postajah od Dravograda, St. Ilja, Ptuja in Maribora do Celja in nazaj. Vsak udeleženec kupi celo vozno karto na vstopni postaji, ki velja proti izkaznici, ki jo preskrbi Kršč. ženska zveza proti plačilu 5 Din, tudi za vožnjo nazaj. Prijave sprejema do 15. junija društvena predsednica gospa Katarina Bauman, Maribor, Cvetlična ulica 23.

□ **Zopet vlom.** Neznani storilci so 19. t. m. udrtli v stanovanje posestnika Jožefa Klampferja, doma v Bezeni (občina Bistrica pri Rušah), ter ukradli iz nezaklenjene omare razne predmete v skupni vrednosti 2.810 Din.

□ **Motorno kolo** so neznani storilci ukradli trgovskemu potniku Ivanu Petroviču v noči od 21. na 22. maj z dvorišča, kjer ima svoje stanovanje (Sodna ulica 30).

Krasne letne obleke, bluže

perilo, nogavice itd., priporoča po najnižjih cenah staroznana solidna trdka

IGN. ŽARGI — LJUBLJANA
Sv. Petra cesta štev. 3 in 11.

Celje

□ **Regulacija Savinje.** V torek, dne 22. maja je prisel v Celje zastopnik direkcije voda iz Belgrada inž. Gagić z nalogo, da na podlagi v Belgradu se nahajajočih načrtov za regulacijo Savinje in pritokov skupno z zastopnikom mariborskega volikega župana, hidrotehničnim referentom in spektorjem Juranom ter zastopniki lokalnih oblasti še enkrat prouči položaj, da bi bil tako čimprej mogoče prirediti z deli, čim bodo na razpolago v načrtu investicijskega posojila predvideni znatni zneski (okoli 18 milijonov). Od celjskih merodajnih činiteljev so prisostvovali ogledu med drugimi oblastna poslanca gg. prof. A. Cestnik in M. Levstik, okrajni hidrotehnični referent, mestni inž. Pristovski in drugi. Komisija je svoje delo končala v sredo popoldne s podpisom zapisnika.

□ **Zahrbtn napad na Dolgem polju.** Bivši finančni pripravnik Janko Celofiga je v nedeljo okoli pol 9 zvečer spremljal svojo prijateljico po Dolgem polju. Ob železniški progi blizu Kersnikove ulice je prišel za njima neki možki in udaril Celofigo tako močno po glavi, da se je zgrudil. Ko je že ležal na tleh, ga je obdelal še z okovanimi čevlji tako, da bo potreboval po mnenju zdravnika 14 dni za zdravljenje. Napada je osumljen neki Avgust Lesjak s Sp. Hudinje. Ko je udaril Celofigo, je namreč rekel: »Ti boš z mojo deklin hodil! In res sta imela Celofigova prijateljica in Lesjak znanstvo, ki se je za zadnje čase v sporih ohladilo. Lesjak seveda krivdo taji in pravi, da ga tisti čas sploh ni bilo na Dolgem polju.

Dopisi

Vrhnika

Za evharistični shod, ki se bo vršil o binkoštnih se mlado in staro pridno pripravljajo, postavljajo se visoki mlaji in pletejo venci za okrašenje cerkve in mlajev. Zaključno procesijo bo vodil prevzvišeni g. škof dr. Jeglič. Za zunanje vdeležnike se priporoča v slučaju kosila na Vrhniki gostilna »Rokodelski dom«, kjer se bodo dobila gorika in mrzla jedila.

Umri je najstarejši vrhniški župljan Šimen Grampovnik v starosti 96 let. Udeležil se je še vojne pod Radetzkijem na Laškem ter dobival kot invalid še vedno malo pokojnino. Letos je bil tudi med starčki, katerim je škof na veliki četrtek umival noge.

Novo mesto

Srednješkolska akademija. Ob priliki binkoštnega zborovanja Slovenske dijaške zveze, ki se vrši letos v Novem mestu, prireditelj srednješolci iz cele Slovenije na predvečer zborovanje v soboto dne 26. maja ob 8 zvečer v Rokodelskem domu svojo akademijo. Spored je sledeč: 1. Pozdrav. — 2. Dr. A. Schwab, Oj dekle, kaj si ta žalostno, E. Adamič, Jurjeva, moška zhora. — 3. Recitacija lastnih pesmi. — 4. Schubert, 3. sonata, P. Mascagni, Intermezzo sinfonico, violina in klavir. — 5. Recitacija lastnih pesmi. — 6. Samospev. — 7. Recitacija lastne proze. — 8. Mlinar-Cigale, Vriska

fantič, A. Nédved, Ljubezen in pomlad, moška zhora. — 9. Psalm: Zborna recitacija. — Odmor. — Suženj, epizoda, spisal N. Velikonja. Nastopajo: Suženj, gospod, paznik, I. hlapec, H. hlapec, žena, sužnja. — Iskreno vabimo vse prijatelje naše dijaške mladine, da se akademije v čim večjem številu udeležijo!

Trbovlje

□ **Velika pravda** se vrši te dni v Hrašniku med kemično tovarno in posestnikom Plaznikom v Dragi. Zastopanih je več izvedencev in vsega skupaj 150 prič. Vzrok pravde je škoda, ki jo povzročajo strupeni plini, izhajajoči iz kemične tovarne. Okoliškim posestnikom in Plazniku samemu je namreč uničen vinograd, sadno drevje in suši se mu gozd.

□ **Na binkoštni ponedeljek** imajo rudarji skupen izlet k Sv. Katarini. Odhod ob pol 9. izpred rudniške restavracije z godbo na čelu. Ta skupen izlet na ta dan obhajajo rudarji vsako leto. Izvrja pa iz neke zaobljube, ki so jo rudarji storili pred davnimi leti.

□ **Rudnik** bo vpeljal vozove, ki bodo vozili rudarje na delo v jama.

□ **Nabori.** V sredo dne 23. t. m. so se za občino Trbovlje in občino Dol zaključili nabori. Rezultati so sledeči: Letnikov 1908 je bilo za občino Trbovlje pregledanih 143, sposobnih: 92; za občino Dol pa je bilo od 29 pregledanih 23 sposobnih. Letniki 1903—1907: za Trbovlje od 113 pregledanih, sposobnih 51 in za Dol od 12 pregledanih, sposobni 3. — Fantje so se letošnje leto zadržali jako dostojno. Marsikdo si je prosilovoljno želel iti k vojakom, ker je doma težko za zaslužek in za obstoj.

□ **Društvo rudniških gasilcev** nam je poslalo sledeči dopis v priobčitev: Prostovoljno rudniško gasilno društvo se vsem udeležencem najtopleje zahvaljuje za lepo udeležbo na tomboli. Posebno se zahvaljuje vsem onim, kateri so darovali razne dobrote ter s tem pripomogli do tako lepega uspeha tombole.

Naše dijaštvo

J. k. a. d. »Danica« priredi ob priliki 10 letnice osvoboditve Prekmurja izlet v Murško Soboto, združen z javno prireditvijo. Program je sledeči: V soboto dne 26. maja odhod iz Ljubljane ob 5 zjutraj. Zvečer istega dne ob 8 prireditve (po-zdravni govor, pevške točke, igra »Kajnci«). V nedeljo zjutraj sv. maša (poje akademski zbor »Danica«). Vabljene k obilni udeležbi vsi člani in tovariši iz bratskih društev, zlasti pa cenjeni gg. starešine.

Binkoštni srednješkolski tečaj. Kot doslej vsako leto, priredi tudi letos Slovenska dijaška zveza binkoštni srednješkolski tečaj. Vrši se letos v Nove mjestu s sledečim sporedom: Sobota dne 26. maja: Odhod iz Ljubljane z vlakom ob 13.18. Zvečer ob 8 v Rokodelskem domu v Novem mestu akademija. Nedelja dne 27. maja: Ob 8 sv. maša, Ob 9 zborovanje. Referati: Student-pokret, Student-človek, Student-življenje. Popoldne: Razgovor: SDZ, praksa, pota, cilji. Ponedeljek 28. maja: V slučaju ugodnega vremena izlet v novomeško okolico, sicer povratek.

Spori

FINALE PRVENSTVA LNP.

Primorje: Maribor.

ASK Primorje ter I. SSK Maribor igrata v nedeljo 27. t. m. ob 16.30 na igrišču Pt. m. v. kot prvaka Ljubljane in Maribora odločilno tekmo za letošnje prvenstvo LNP-a. Kot predtekma se vrši ob 15. prvenstvena tekma rezervnih moštev Primorja in Slavije.

ILIRIJA-AUSTRIA.

Debut celovškega prvaka v Ljubljani 28. t. m.

SK Ilirija igra na binkoštni ponedeljek ob 16.30 mednarodno tekmo s SK Austria iz Celovca. Kot prvak Celovca oz. Koroške bo Austria zanimiv gost, tembolj še, ker gostuje prvič pri nas. V Celovcu je igrala Ilirija z njo neodločeno 1:1, v medmestni tekmi Celovec-Ljubljana, ki je končala z 2:1 za Ljubljano, je igralo 7 igralcev Austrije. — Za predigro je določil LNP prvenstveno tekmo rezervnih moštev Ilirije in Hermesa, ki se prične ob 15. uri.

Otvoritvena kolesarska dirka kolesarskega in motociklističnega društva »Sava« ter zvezna dirka kolesarskih društev se vrši na binkoštni ponedeljek dne 28. maja na progi Ljubljana—Logatec. Vozi se v dveh skupinah, 1. Junijorji 29 km. II. Prvorazredni dirkači 29 km. Start točno ob pol 15 na Tržaški cesti pri gost. Rupar km 1.400, cilj je v Logatcu pri hotelu Kramar km 30.400. Prijave dirkačev brez prijavnine se sprejemajo do 28. maja do 10 popoldne v Zvezni pisarni. Istočasno se vrši tudi izlet in je skupni odhod kolesarjev točno ob pol 13 s Sv. Jakoba trga na cilj v Logatec.

Novomeška porota

DVOJNI ROPARSKI UMOR V GRČEVJU.

V sredo in četrtek je stal pred novomeško poroto 28 letni Vinko Možina iz Sp. Lakenca pri Mokronogu. Državno pravdnštvo ga je tožilo radi hudodelstva dvojnega zavratnega roparskega umora in pa radi raznih tatvin.

V noči dne 7. aprila 1925 je takrat neznani zločinec izvršil na zakonih Antonu in Ani Mohar v Spodnjem Grčevju roparski umor, ki je s svojo grozoto globoko pretresel vso okolico. Orožniki so takoj uvedli obsežno preiskavo. Po zaslišanju številnih prič se je izkazalo, da morilec ne more biti nihče drugi kakor Vinko Možina, ki je pa takoj po umoru izginil kakor kavra. Vse zasledovanje in poizvedovanje za njim je bilo brezuspešno.

Dne 30. oktobra 1927 so v vasi Brleč na Hrvaškem v hiši nekega cigana orožniki zasledili nekega potepuha. Vprašan, kako se piše, je odgovoril, da je zidar Vinko Kozina. Pri njem so našli samokres s 6 naboji in 16 rezervnih nabojev, 7 raznovrstnih ključev in delavsko knjižico, izdano od občine Mokronog. V delavski knjižici je bil podpis »Vinko Kozina«, po poklicu sedlar. Orožništvo je ugotovilo, da se tudi osebni popis v tej knjižici ni ujemal z zasačenim potepuhom. Orožniki so ga izročili zagrebški policiji, ki je ugotovila, da zasačeni ni nihče drugi kot Vinko Možina, katerega zasleduje okrožno sodišče v Novem mestu radi hudodelstva roparskega umora. Možina so nato prepeljali v novomeško zapore.

Možina je običajno mu dejanje trdovratno tajil kljub številnim obremenilnim dokazom. Razprava je trajala dva dni in je bilo zaslišanih okoli 80 raznih prič.

Poročniki so vprašanje glede zavratnega roparskega umora zanimali s 6 glasovi, soglasno pa so potrdili vprašanje glede tatvin in prestopkov. Vinko Možina je bil obsojen na 7 let teške ječe. Po prestani kazni se odda v pristojno delavnico. Senat je bil sestavljen takole: predsednik Kuder, voltanta nadsvetnik dr. Hračevac in dr. Kozina, državno pravdnštvo je zastopal Barle, zagovornik je bil dr. Ivanetič.

Obračamo pozornost

Znižanje obrestne mere

Dne 23. t. m. so ljubljanski denarni zavodi sklenili znižati obrestno mero za vezane vloge od 7 na 6½%, dočim je obrestna mero za nevezane vloge in tekoče račune ostala neizpremenjena: 5%. Nova obrestna mero se za nove vloge uveljavi s 1. junijem, za stare vloge pa s 1. julijem.

Ze 22. januarja t. l. smo poročali izčrpnje o razmerah na denarnem trgu in pisali o predstoječem znižanju obrestne mere. Sedaj so ljubljanski denarni zavodi znižali obrestno mero, kakor poročamo zgoraj. To znižanje obrestne mere kaže, kako se vedno bolj približujemo normalnim razmeram na denarnem trgu in v gospodarstvu sploh. Likvidnost na denarnem trgu je zelo močno znižala obrestno mero za debitorje in naravna posledica tega znižanja je tudi znižanje obrestne mere za vloge. To ozdravljenje naših gospodarskih razmer je pozdraviti, saj je visoka obrestna mero onemogočevala razvoj podjetniške delavnosti. Zato je prišlo do znižanja rente brez rizika. Denarni zavodi pri nas in v ostali državi so imeli in še imajo dovolj ponudb za kredite v frankih in dolarjih, ki jih morejo dobiti po 6 in 6½%, ker se je dotok ameriškega in angleškega kapitala obrnil iz Nemčije (ki vrača svoja dolarska posojila) v države z visoko obrestno mero, zlasti na Balkan. Kajti v Srednji Evropi so edino pri nas visoke obresti. Tako je n. pr. obrestna mero v Avstriji za vezane vloge 5%, za ostale 4%.

Promet naših borz 1927

Sedaj so nam že na razpolago podatki o prometu vseh naših borz. Tako je znašal lani promet naših borz v milj. Din:

	Ljubljana	Zagreb	Belgrad	Novi Sad
1926	34.0	3967	2638.2	292.6
1927	416.8	3243	2679.8	232.5

V splošnem se opaža lani na vseh borzah padanje prometa, zlasti v devizah in blagu.

Devizni in valutni promet na naših 3 borzah je znašal lani 5416.5 milj. Din (1926 5963), od tega v Ljubljani 394 (—), v Zagrebu 2965.7 (3595.3) in v Belgradu 2056.8 (2367.7). Prometa v državnih papirjih je bilo skupaj za 815.7 (663.1) milj. Din, od tega največ v Belgradu 601.9 (476.4), v Zagrebu 202.2 (216.2) in v Ljubljani 1.6 (0.5) milj. Din. Zanimivo je, da je bilo leta 1926 v termiski kupnji z vojno škodo v Belgradu komaj polovica toliko poslov kakor v prometni kupnji. Lani pa so bili termiski posli za 20% večji kakor promptno-dobavni. V delnicah je bilo na vseh 3 borzah prometa 76.4 milj. Din (55.4) od česar odpade na Zagreb 51.6 (37), Belgrad 21 (9.4). Iz teh podatkov je razvidna majhna važnost naših efektivnih tržišč. Zelo zanimiva je nadalje primerjava po bančnih in industrijskih delnicah: tako je znašal promet v bančnih delnicah v Zagrebu 23.5 (23.7), v Ljubljani 3 (9.1); če pa izvzamemo še 2 ekskluzivni prodaji, oz. nakupa Ljublj. kred., samo 0.2 (0.6), v Belgradu 20 (28.1) milj. Din. V industrijskih papirjih je bilo prometa v Zagrebu 28.1 (13.3), v Ljubljani 0.8 (0.8), v Belgradu pa 1 (1), pa je potreba še pripomniti, da tu fungirajo pri belgr. borzi podatki o prometu v srečkah Rdečega križa, katerih je bilo zaključenih 1926 0.8 milj. Din.

V blagovnem prometu prednjači novosadska borza: 232.5 (292.6) milj. Din; vedno važnejša pa postaja belgrajska 139.3 (130.7) milj. Din. Ljubljanska ima prometa 16.4 (23.95), zagrebška 24 (?), oz. 19.2 milj. Din.

Ugodno se nadalje razvija poslovanje borznih razsodišč. Tako je bilo lani (v oklepajih podatki za 1926) rešenih tožb v Zagrebu za 31.2 (1926 ?) milj. Din, v Novem Sadu 14.3 (27), v Belgradu 12.1 (4.4) in v Ljubljani za 9.1 (8.3) milj. Din.

Čisti dohodek ljubljanske borze je znašal 0.123 (0.009) milj. Din, zagrebške 1.4 (0.9) in belgrajske 1.7 (1.4); novosadska pa radi gradbe palače in najema posojil izkazuje izgubo 0.163 (za leto 1926 čistega dobička 0.212 milj. Din).

KONKURZI IN LIKVIDACIJE

Konkurs je razglašen o imovini Franca Pergerja, trgovca v Dobovi; prvi zbor upnikov dne 12. jun.; oglasiti do 1. julija; ugotov. narok 12. jul. **Odprava:** Josipina Rappl (prisil. poravnava). **Ugotov. narok** v konkurzu »Dravce«, tovarne za upoginjeno pohištvo, d. z. o. z. v Zbelevem je preložen na 10. julij.

Likvidacije: »Jutac«, d. d. za posojanje plaht in vreč ter veletrgovina s produkti konoplje in jute v Zagrebu sklicuje izredni občni zbor za 6. junij (likvidacija); kap. 0.1 milj. Din; zadnja objavljen bilanca — za 1924; ust. 1921; »Uranija-Helios«, d. d. za vodstvo kinov in filmsko industrijo, Zagreb, sklicuje občni zbor za 6. jun. (likvidacija); kap. 0.625 milj. Din, ust. 1918, nastala po fuziji z »Uranio«, d. d. v Zagrebu; Spar- und Darlehenskassenverein für die Ortsgemeinde Prävali, r. z. z. n. z., sklicuje občni zbor za 29. junij ob 15 v zadržne prostore (dnevni red: likvidacija).

Vpisi v trg. register: Alojz Kolmanič, trg. z gov. in drobnico v Biserjanah. O. Josek, strojno tizarstvo, trg. s pohištvo, Celje; Alojz Mastnak, trg. s kol., spec. meš. blagom, dež. pridelki, Celje; Ivan Zumer, trg. z vinom in žganjem na deb., Cerknica; Radoslav Dolničar, meš. bl., Jesenice; Makso Lajovic, trg. z meš. bl., Litija; Jančar Ivan, trg. z mat. in kol. blagom, Ljubljana; Jožef Sporn, trg. z meš. blagom, Mala vas; J. Gabrenja, trg. s stroji, koleci in deli, Maribor; Ivan Bohinc ml., trg. z lesom in dež. pridelki, Medvode; Fr. Sajovic, trg. z meš. blagom, Medvode; Franc Dobrave, trg. z vinom in žganjem, Podstreda; Jože Oražem ml., opekarna, Sr. Gameljne; Ivan Lah, trg. z meš. blagom, perutni, in vinom na deb., Sv. Lenart pri Vel. Nedelji; Vinko Ogorelec, trg. z lesom, Skofljica; Angela Kobal, trg. z meš. blagom, Štepanja vas; Ladislav Novak, trg. z meš. blagom, Vič; Lekarna pri Angelju varhu Pt. Mr. Stanko Hočevar, Vrhnika.

Vpisi v zadržni register: Zivinorejska zadruga v Dolenji vasi, reg. z. z. o. z.; Hranilnica in posojilnica v Gornjem Lakošu, r. z. z. n. z.; Agrar-

cenj. čitalcem našega lista, na prilogo bančnega zavoda

L. Z. Konjović iz Beograda,

kateri je poznan kot najsolidnejša in najkulantnejša trdka za prodajo srečk državne razredne loterije!

Gospodarstvo

na zajednica v koloniji Pinica, občina Pinca, r. z. z. n. z.; Hranilnica in posojilnica Sv. Andraž v Hri lozah, r. z. z. n. z.; Mlekarska zadruga v Velikih Laščah, r. z. z. o. z.

Gremij trgovcev za okraj Krško vabi vse člane na redni občni zbor, kateri se vrši dne 30. t. m. ob 9 popoldne v hotelu »Jadrane« v Rade-čah. — Načelnstvo.

Občni zbori: Mariborska tiskarna, d. d., dne 12. junija ob pol 15 v svojih prostorih (bilanca; volitve, izprememba pravil); Prometna banka, d. d. v Ljubljani 12. junija ob 16 v lastnih prostorih (bilanca; volitve; pooblastilo za zvišanje kapitala za 2.5 milj. Din); Splošna stavbna družba, Maribor, v prostorih Fale 14. jun. ob 11 (bilanca, volitve).

Likvidacija bivših poštinih hranilnic na Du-naju in v Budimpešti. Upniki teh hranilnic se vnovič opozarjajo, da prijavijo svoje terjatve iz hranilnih vlog in depozitov vrednostnih papirjev najkasneje do 30. junija t. l. Prijave sprejemajo poština hranilnica v Belgradu, vse njene podruž-nice in vse pošte, ki dajejo tudi vse informacije glede teh prijav. Terjatve iz čekovnih računov pa se za enkrat še ne popisujejo.

Češko zadržništvo. Dne 19. t. m. se je vršil v Pragi občni zbor Centrokoopeative, ki združuje vse kmet. zadržne zveze cele republike brez raz-like. Kooperativa ima 16 članic, od teh 11 kmet., 4 osrednje zadrže za vnovčevanje živine in interes-no zvezo kreditnih zadrž. Število zadrž je lani doseglo že skoro 10.000, promet pa 2 milijardi Kč in 200.000 vag. blaga. Mlekarske zadrže so doba-vile 200 milj. litrov mleka. Popoldne se je vršil poseben sestanek zveze mlek. zadrž, katerih šte-vilo stalno narašča. Zaradi nadprodukcije mlečnih izdelkov je bil predlagan podoben načrt za uvede-nje kontrole in oznamovanje masla, zlasti kar se tiče trajnosti, enotne barve in vode, to pa zato, da se presekihi lahko prodajo v inozemstvu. Druge države imajo z izdelovanjem takozv. »Markenbut-ter« prav dobre uspehe v inozemski prodaji.

Borza

Dne 24. maja 1928.

DENAR.

Na deviznem tržišču danes ni večjih izpre-memb. Popustil je tečaj Dunaja in Trsta, uvrstvil pa Prage. Zlasti velik je bil promet v Pragi. Po-leg običajnega privatnega blaga v devizah Trst in Newyork je bilo danes tudi v Berlinu. Bruselj bla-go 792.90.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

24. maja 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 23. V.
Amsterdam	—	2293.—	—	—
Berlin	1359.—	1362.—	1360.50	1360.50
Budimpešta	—	992.70	—	—
Curih	1093.59	1096.50	1095.—	1095.—
Dunaj	798.—	801.—	799.50	799.60
London	—	277.17	—	277.50
Newyork	55.73	56.93	56.83	56.52
Pariz	—	223.72	—	223.70
Praga	168.04	168.84	168.44	168.39
Trst	298.25	300.25	299.25	299.35

Zagreb, Amsterdam 2290—2296, Berlin 1358.75—1361.75, Curih 1093.50—1096.50, Dunaj 798—801, London 277.07—277.87, Newyork 56.715—56.915, Pariz 222.72—224.72, Praga 168.04—168.84, Trst 298.30—300.80.

Curih, Belgrad 9.13125, Berlin 124.25, Budim-pešta 90.60, Bukarešt 3.21, Dunaj 73.02, London 25.335, Newyork 518.95, Pariz 20.43, Praga 15.3775, Trst 27.335, Sofija 3.75, Varšava 58.15, Madrid 86.925.

Trst, Belgrad 33.42—33.45, Curih 365—367, Dunaj 264.25—270.25, London 92.69—92.71, New-york 18.96—18.97, Pariz 74.75—74.77.

Dunaj, Devize: Belgrad 12.5025, Kodanj 190.75 London 34.69125, Milan 37.43, Newyork 710.60, Pa-riz 27.975, Varšava 79.665. Valute: dolari 708.25, lira 37.50, dinar 12.47, češkoslov. krona 21.045.

Praga, Devize: Lira 177.75, Belgrad 59.40, Pa-riz 133, London 164.75, Newyork 33.7475.

Dinar: Newyork 176, Berlin 7.42, London 277.25.

VREDNOSTNI PAPIRIJI

Slaba tendenca za državne papirje je danes povzročila ponoven pad 7% invest. pos. in škode. Med bančnimi papirji nadalje narašča Praštediona, ki je danes dosegla v Zagrebu že 842—847.

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 121 den., Praštediona 840 den., Kred. zavod 157—175, Vevče 105 den., Ruše 265—280, Stavbna 56 den., Sešir 105 den.

Kaj je novega

KOLEDAR.

Petek, 25. maja. Urban, Zofija B., Gregor, Bonifacij. — Solnce vzhaja ob 4.23 in zahaja ob 7.31. — Jutri: Filip Neri, Zdenko.

Novosadska vremenska napoved. Spremenljivo. Večinoma oblačno. Slabi vetrovi severozapadne smeri. Nekoliko dežja. Temperatura se bo nekoliko znižala.

Dunajska vremenska napoved za 25. maj: Najprej menjače oblačno, potem manj oblačno brez večjih padavin. Zaenkrat še hladno.

ZGODOVINSKI DNEVI.

25. maja: 1457 so Slovenci rešili cesarja Friderika, ki ga je Vitovec oblegal v Celju. — 1914 se je otvorila belokranjska železnica. — 1616 se je rodil v Firenzi slikar Carlo Dolci. — 1681 je umrl v Madridu pisatelj don Peder Calderon de la Barca. — 1803 se je rodil angleški pisatelj Edward Lytton-Bulwer. — 1914 je v Budimpešti umrl ogrski politik Franc Kossuth. — 1803 se je rodil ameriški esejist Ralph Waldo Emerson.

★ **Najstarejša oseba** v ljubljanski škofiji je ga. Elizabeta Vilčková. Rojena je bila 1. rožnika l. 1827. v Kamnigoricah na rojstnem domu g. Luke Arha, profesorja v škofijskih zavodih v št. Vidu. Spolnila bo torej letos že

101 leto. Njen stric je bil ranjki kanonik Praprotnik. Živela je zmiraj verno in trezno. Močno spoštuje duhovščino, svetno in redovno, zlasti oo. frančiškane in lazariste. V mladih letih se je preselila na Koroško, kjer je osebno poznala škofa Slomška in ga že od tedaj časti kot svetnika. Kot vdova se je preselila v Gradec in po prevratu je odšla na Savo pri Litiji, kjer sedaj živi v najnežnejši oskrbi šolske upravitelje Angele Lakotnik, svoje vnukinje. Do svoje stoletnice se je udeleževala redno vsak dan sv. maše in sv. obhajila. Sedaj je nekoliko bolela, vendar upamo, da ji Bog da dočakati še več obletnic!

★ **Udeleženci trsatskega romanja** iz Ljubljane in Maribora lahko kupijo vozne listke v predprodaji v pisarni »Putnik«. — Iz Ljubljane odpelje poseben vlak jutri ob 8.20, iz Maribora ob 6.15. Točno!

★ **Imenovanje g. Andreja Škulja** za vršilca dolžnosti oblastnega šolskega nadzornika v Ljubljani je razveljavljeno. S posli obl. šol. nadzornika je začasno poverjen g. dr. Karl Capuder.

★ **Solske vesti.** Po členu 133, toč. 7, uradn. zak. je zgubil službo Vaclav Držaj, učitelj na Viču. — Premeščena je učiteljica Marija Bezeljakova na šolo na Uncu, doslej na šoli v Stični.

★ **Umrli** je v Zagaju, občina Marijagradec pri Laškem, 26 letni posestnik Franc Knez. Pokojni se je še-le pred tremi tedni oženil.

★ **Ljubljanski oblastni odbor** je dopilil za trgovske nadaljevalne šole podporo v znesku 18.000 Din. Ta podpora se je sledeče razdelila: Brežice 2000, Kamnik 2000, Novomesto 2000, Ljubljana 8000, Sevnica 1000, Trbovlje 2000, Tržič 1000 Din. — Za obrtne nadaljevalne šole je oblastni odbor določil znesek 82.000 Din. Ta znesek se je med obrtne nadaljevalne šole sledeče razdelil: Bled 1500, Brežice 2000, Cerkljica 1500, Črnomelj 1500, Domžale 2000, D. Mar. v Polju 1500, Hrastnik 2000, Kamnik 2000, Kočevje 2500, Kranj 2500, Kropa 1000, Krško 2000, Laško 1500, Ljubljana 25.000, Ljubljana grafična šola 1000, Logatec 2000, Mengeš 1500, Mokronog 500, Novomesto 2500, Radovljica 1500, Sevnica 1000, Škofjaloka 2000, Šmartno pri Litiji 1500, št. Vid nad Ljubljano 3000, Toplice pri Zagorju 2500, Trbovlje (Vode) 2500, Tržič 2000, Vič 1500, Zg. Šiška 1500, Ziri 2000, Križe pri Trzinu 1500, Jesenice 1500 in Metlika 2000.

★ **Znižana vstopnina na velesojmu.** Uprava ljubljanskega velesojma je sklenila delno znižati vstopnino za obisk velesojma, ki se vrši od 2. do 11. junija. To znižanje velja zlasti z državnih in privatnih nameštencev, delavstva in dijaštva. Izdajajo se namreč vstopnice za dve osebi skupno, za ceno 15 Din. Te vstopnice se dobe le v predprodaji pri uradu velesojma (ekonomat). Pozivamo vse stanovske organizacije, da naroče skupno za svoje člane potrebno število vstopnic.

★ **Slovenska Matica** objavlja: Kakor smo že v dnevnikih naznanili, so za ljubljanske člane Maticine knjige na razpolago do 31. t. m. vsak delavnik v društveni pisarni (Kongresni trg št. 7) od 9—12 in od 3—5. Od 1. junija naprej se bodo dostavljale knjige zamudnikom na dom proti pristojbini 2 Din. Kdor še ni plačal članarine, kar velja tudi za člane izven Ljubljane, naj to stori pred prejemom ali ob prejemu knjig. Poverjeničstva izven Ljubljane so po večini knjige že dobila, razen onih, ki niso poslali svojih poročil, za katere smo jih bili prosili.

★ **Popravek.** V notici o zaključnih izpiti na meščanskih šolah priobčeni v Slovincu dne 24. t. m. smo objavili, da je določen za odposlanca pri izpiti na notranji uršulinski šoli v Ljubljani duhovni svetnik in veroučitelj Andrej Čizman mesto Andrej Ažman.

★ **Zagreški mestni magistrat** je sklenil, da se morajo iz njegovih stanovanj izseliti vsi tisti, ki ne plačujejo redno najemnine.

★ **50 letnica ustanovitve** praznuje letos Prva hrvatska čitalnica pri Sv. Križu-Začretju. Prvi predsednik te čitalnice je bil hrvatski pesnik Lavoslav Vukelič. Dne 3. junija se bo 50 letnica slovesno proslavila. Pri tej priliki bodo pesniku odkrili spominsko ploščo.

★ **Nesreča.** V torek popoldne se je vračal z mariborskega semnja posestnik Jak. Koren iz Sv. Lovrenca na Dravskem polju. Po nesreči je pri Račjem prišel pod tovorni vlak, ki mu je odrezal desno nogo. Ponesrečenca so odpeljali v mariborsko bolnišnico.

★ **Senzacionalen samomor** v Belgradu. V sredo popoldne ob dveh so se podali uradniki poštne in brzojavne ministrstva s svojim tovarišem dr. Dragotinom Frankom, pomočnikom generalnega direktorja istega ministrstva, na obed v hotel »Svoboda«. Popoldne so stopili vsi skupaj še v neko gostilno. Tukaj so se veselili poslovlili. Tudi dr. Dragotin Frank je bil dobre volje, ko se je poslavljaj od svojih tovarišev. Še istega dne na večer pa so zaznali njegovi ožji tovariši, da se je dr. Frank v svojem stanovanju ustrelil z revolverjem v glavo. Njegovi prijatelji so pohiteli na njegov dom, kjer so ga našli sicer še živega, toda bil je že nezavesten in je kmalu izdihnil. Kolikor je dosedaj znano, ni nobenemu zapustil nikakršnega obvestila radi svoje tako nenadne poslovitve od tega sveta. Dr. Dragotin Frank je bil odličen in vesten uradnik, strokovnjak in neumoren organizator in graditelj poštne-upravne službe.

★ **Napad na progovnega čuvaja.** Brezposelnemu Vekoslavu Amanu je primanjkovalo denarja, da bi se peljal iz Ljubljane v Zagreb, zato je sklenil iti nekaj postaj od Ljubljane proti Zagrebu po progi peš in šele potem vstopiti v vlak, ko bo imel dovolj denarja. Blizu

Kresnic je na progi srečal progovnega čuvaja Rusa, katerega je ustavil in potegnil nož. Toda progovni čuvaj ga je hladnokrvno zavrnil in nanj opozoril blizu se nahajajoča orožnika, ki sta podjetnega fanta spravila v Litijo pod ključ.

★ **Smrtna nesreča.** V torek, dne 22. maja, je peljal posestnik Martin Kržin-Jaklič iz Dobrunj voz opeke iz Zaloga. Na malem klančku v Kašlju mu je spodrsnelo, padel je pod voz, ki mu je zdrobil eno nogo nad stopalom in strl okostnico, da je umrl med potjo, ko so ga odpeljali na njegov dom.

★ **Roparski napad.** Kmet Franc Oprešnik iz Limbuša pri Mariboru se je pred dnevi vračal domov skozi gozd pri Činžatu. V gozdu sta ga napadla dva neznana moška, od katerih je eden nastavljal Oprešniku na prsa revolver, rekoč: »Denar ali smrt!«, drugi pa mu je preiskal žep in mu odnesel denar. Oba roparja sta po izvršenem ropu izginila.

★ **Kdaj bo razglašena sodba proti Prpiču** malemu, Zagrebško sodišče je izjavilo, da se bo v kazenski stvari proti Pavlu Prpiču malemu in tovarišev radi zločinov roparskih umorov in ropov proglasila sodba dne 30. maja 1928 ob pol 9 zjutraj.

★ **Tovarna škroba pogorela.** V Subotici je v sredo ob 5 zjutraj izbruhnil požar v tamkajšnji Kopovi tovarni škroba. Ta tovarna je pogorela že pred dvema letoma, toda je bila ponovno zgrajena. Ogenj se je zelo hitro širil in le zasluga gasilcev je, da niso zgorela še ostala tovarniška poslopja, zlasti glavno poslopje, v katerem so bili stroji. Ogenj so opazili šele, ko je bila v plamenih streha. Ko so gasilci prišli na lice mesta, bil ogenj že tako velik, da jim ni preostalo nič drugega, kot da so se omejili na reševanje ostalih poslopij. Od velikega poslopja so ostale le gole stene, vse ostalo pa je zgorelo. V poslopiju se je nahajala velika množina škroba, nekoliko vagonov moke in drugih surovin. Škoda znaša 1 milijon dinarjev. Vzrok požara še ni ugotovljen, najbrže pa je ogenj povzročil kratki stik.

Za poletje

moderne svilene, polsvilene srajce ter srajce iz surove svile in finega češkega celirja ter vse druge modne potrebščine najceneje

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Drevi imajo nočno službo Bahovec na Kongresnem trgu, Ustar na Sv. Petra cesti in Hočevar v Šiški.

○ **Manifestacijsko zborovanje.** Akademski mladina je na včerajšnjem sestanku vseh akademskih društev ljubljanske univerze sklenila ob 13letnici vstopa Italije v vojno in Golgot našega naroda v Primorju, oropanege vsega in izmučenega od italijanske tiranije, prirediti skupno z ostalimi narodnimi organizacijami javno manifestacijsko zborovanje za človeške in nacionalne pravice, ki se bo vršilo v petek ob pol sedmih zvečer v veliki dvorani »Uniona«. Ob desetletnici naše svobode je naša dolžnost, da vsemu svetu pokažemo, kako fašizem sistematično in barbarško uničuje našo narodno edinico ter da poživimo gibalne sile in ideale, postavljene leta 1918., ki jih ne more zatreti nobena mirovna pogodba in noben mednarodni položaj. — Za akademska društva: Akademsko podružnica Jugoslovanske Maticе.

○ **Krekova mladina**, podruž. Ljubljana, poziva vse svoje člane, da se udeležijo manifestacijskega zborovanja v Unionu, ki ga priredi akademska podružnica Jugoslovanske maticе danes ob pol sedmih.

○ **Orjem** nalaga svojim ljubljanskim članom, da se brez izjeme udeležijo manifestacije, ki jo sklicuje v Unionski dvorani dnes, 25. t. m., ob pol osmih zvečer. Obenem pozivlja vse rojake iz Italije, da se udeležijo manifestacije. — Glavni odbor.

○ **Pogreb** št. gasilskega staroste Frana Barleta bo v soboto, dne 26. maja t. l., ob pol štirih popoldne izpred Mestnega doma in

Važno!

Cena za

MAGGI kocke za govejo juho

znaša sedaj enotno

Dinar 1.-

ne izpred državne bolnišnice, kakor je bilo prvotno javljeno. Pozivamo ponovno vse tovariše gasilce, da se pogreba zanesljivo in točno udeležijo.

○ **Umrli** je včeraj gospa Julijana Moser, soproga posestnika in izvoščka. Pogreb bo v soboto ob pol šestih popoldne iz Zeljarške ulice 4 na pokopališče k Sv. Križu.

○ **Pokroviteljstvo nad motociklistično dirko**, ki jo priredi motoklub »Ljubljana« dne 3. junija t. l., je prevzel poveljniški dravske divizije g. divizijski general Milan Dž. Nedić iz posebne naklonjenosti do motociklističnega sporta.

○ **Posvetovanje za novi obrednik** danes (dne 25.) ob 17 v posvetovalnici KTD.

○ **Letošnje hospitantke otroškega vrtca** prirede na državnem ženskem učiteljskem razstavo ročnih del v soboto, dne 26. t. m., od 9 do 6, na katero se uljudno vabi.

○ **Tombola na gradu.** Prosvetno društvo sv. Jurija priredi 3. junija tombolo na gradu. Prireditelj služi dobrotelnim namenom. Gre za olajšanje bede, ki je stalen gost na gradu. Brezposelnost, suženjske plače, slaba stanovanja spravljajo marsikatero družino v obup. Tombola bo imela svojo posebnost. Točile se bodo zgolj brezalkoholne pijače, delili se bodo poleg tega brezplačno okuski. Prvi dobiček: kolo; drugi dobiček: kuhinjska posoda; tretji dobiček: blago za moško obleko. Tombolske srečke so po 2 Din.

○ **Tatvine koles.** Razni zlikovci prav pridno kradejo kolesa. Od časa do časa pa le kdo od njih pade pravici v pest. Včeraj na vse zgodaj zjutraj je neki mladenič zmaknil na Dolenjski cesti mehaniku tvrdke Batje Francu Krajniku 1750 Din vredno kolo in pobegnil. Krajnik je takoj obvestil o tem stražnico na Dolenjski cesti, ki je opozorila telefonično na tatvino vse stražnike in tudi stražnika pred magistratom. Ko se je tat z ukradenim kolesom pripeljal pred magistrat, ga je stražnik že prijel in aretiraj. Je to 26letni Viktor Juhant, na policiji nič kaj dobro zapisan. Kolo so vrnil lastniku, tatu pa izročili sodišču. — Martinu Rotarju, stanujočemu na Ježici, je v Tavčarjevi ulici iz veže št. 5 neznan zlikovec izmaknil 2300 Din vredno kolo znamke »Aiglon« s št. 288.725.

○ **Najnoveše bluze:** Kristolič-Bučar.

○ **Ure za birmo** pri tvrdki Slavko Rus. Dunajska cesta 9.

Za poletno sezono

se priporoča trajno kodranje, vodna ondulacija. Separirani oddelek za specialno barvanje las v vseh niansah.

M. Podkrajšak, frizer za dame in gospode Ljubljana, Sv. Petra cesta. — Telefon 3385.

Maribor

□ **Prevzvišeni knezoškof lavantinski dr. Andrej Karlin** odpotuje v torek, dne 29. t. m., z jutranjim brzovlakom ob 1.45 v Rim, da poroča sv. očetu o stanju lavantinske škofije tekom zadnjih petih let. Na potovanju v Rim spremlja g. škofa msgr. dr. Maks Vraber.

□ **Opozorilo radi zrebanja za »Slovenčeve«** nagrade. One cenjene stranke mesta in bližnje okolice Maribora, katere se nameravajo udeležiti omenjenega zrebanja, se uljudno obveščajo, da lahko oddajo tozadevne izpisne napake ter plačajo naročnino za junij in julij pri naši podružnici Koroška cesta 1 v Mariboru, to pa radi lažje evidence in enostavnost poslovanja. Skrajni rok za to vlaganje in plačevanje je v Mariboru 2. junij t. l., opoldne.

□ **Le poslušajte mladino**, kako že 14 dni neprestano čeblja o velikem letalskem meetingu na Teznu. Pa tudi starejša in celo najstarejša generacija kaže izredno zanimanje za to propagandno letanje, ki bo združeno z izvajanjem najvratolomnejših letalskih vaj. Vsakdo skoraj bi se rad vozil. Kupi srečko! Še je čas danes do 12. ure; morebiti pa boš tudi ti med izžebanimi.

□ **Odhodnico** so priredili prijatelji gospodu Petkoviču, ki odhaja v Plevlje, da tamkaj prevzame poveljstvo 48. polka. Gospod polkovnik, ki je bil v Mariboru zelo ugledna ter priljubljena osebnost, si je pridobil neveljavnih zaslug za slovenski narod. Odličnemu in vzornemu častniku bodo Slovenci ohranili hvaležen spomin; saj je g. polkovnik Petkovič bil tisti, ki je izvršil zasedbo Apaške kotline ter ozemlja od Murske Sobote do Hodoša. Sposobnemu in simpatičnemu gospodu polkovniku želimo ob njegovem odhodu iz Slovenije, da bi se tudi na svojem novem služ-



premogu in sedaj se masčuje premog nad nami na tak grozen način! Toda potrpeti moramo, Jack. Kaj naj začnemo? Na vsak način moramo vzdržati. Sicer bo omagal eden, nato drugi in vsa stvar bo šla po vodi. Jutri bom predlagala ženam, naj po vrsti kurijo in ogrejejo otroke. V splošnem pa naš položaj še ni tako slab. Lahko prodam še svojo nedeljsko jopo, ki si mi jo podaril na dan poroke. Jack se je približal postelji. »Moramo vzdržati. Vse bomo prenesli, dokler se imenujem Jack Sweett, kaj ne, žena?«

Cez tri dni je začela Billa boleti glava, nato vrat, nato ga je začelo zbadati v hrbtu in končno vse skupaj.

Ležal je v postelji, zavrt v dve odeji in dve suknji. Oči je imel zaprte. Odprl jih je le tedaj, kadar je govoril s Suzano, brez katere ni mogel živeti.

Marijana, ki je zgubila polovico svoje lepote, je dremala ob njegovih nogah.

»Suzi,« je rekel Bill, »ali je to prav, da smo vse življenje žrtvovali dobremu premogu, ki je sedaj tako hudoben?«

Suzana je molčala.

»Suzi,« je zopet začel Bill, »zdi se mi, da sem sedaj dovolj bolan, da lahko dobim malo mleka. Kaj misliš ti?«

Suzana je molčala.

»Suzi,« je tretjič začel Bill. »Saj naš položaj ni tako slab. Lahko prodam še svoje svinčene vojake, ki si mi jih dala za god. Moramo vzdržati. Sicer bo omagal eden, nato drugi in vsa stvar bo šla po vodi. Vse bomo prenesli, dokler se imenujem Bill Sweett, kaj ne, žena?«

»Da,« je zašepetala Suzana.



Za Binkošti!

Din 58.-, suvl ali drap Din 189.-
Din 23.- platneni

„VOJKA“

LJUBLJANA



KREKOV TRG

Za duha in srce



Maks Scheler

slavni nemški filozof in eden največjih sodobnih modernistov slovenskega splošnega, rojen 22. avgusta 1874, umrl 19. maja 1928 v Frankfurtu. (Glej sestavek o njegovi osebi in delu v »Slovenec«, št. 118 od 24. maja 1928.)

Vidovičev pokret

Gibanje, ki je pod imenom »Vidovičev etični pokret« zadnja leta v precejšnji meri zainteresiralo kulturne kroge v naši državi, je zadnje čase izzvalo več diskusij in polemik in je celo bilo predmet sodniških razsodb. Po kritikah gg. dr. Pavle Curoviča in dr. Tomiča, ki ostro zavračata pokret g. Miljenka Vidoviča, se je sedaj oglašala tudi ugledna zagrebška revija »Nova Evropa«, ki v svoji prvi majski številki t. l. prinaša šest razprav izpod peresa nasprotnikov in pristašev Vidovičevega gibanja.

Urednik revije dr. Milan Curčin v uvodnem članku kaže na pomembne črte Vidovičevega gibanja. Na eni strani je razviden organizatorični uspeh: pokret je zbral brez dvoma veliko število privrženecv in precejšnje vsote denarjev, vendar pa hrupna reklama, z katero nastopa Vidovičovo gibanje, govori celo zoper g. Vidoviča, ki je dovolil lastno glorifikacijo. Okrog g. Vidoviča se je strnilo veliko obojnih ljudi, ki kot njegovi sodržniki po svojih zmožnostih ne predstavljajo oseb, katerim bi moglo zaupati pomembne osebnosti kulturnega in duhovnega življenja našega naroda v zadnjih desetletjih. Dr. Curčin očita Vidovičevemu gibanju, da je zbralo »grafomane« in »skrahirane literate«, ali pa začetnike, ki so s svojimi literarnimi prispevki brezupno oblegali uredništva revij in listov.

Ga Katarina Stankovičeva v članku »G. Vidovič o svobodni človeški volji ter o »veliki slovenski duši« očita Vidovičevemu gibanju nesmotrno operacijo s šlagerji. Kaj pomaga izzvati pri masah ploskanje, zmerjajoč korupcijo in grobe instinkte višjih, ko je ravno ta masa v prav veliki meri preokupirana z grobnimi instinkti! Treba je, pravi ga Stankovičeva, ustvariti prave svobodni človeški volji in vzgojiti čim več posameznikov, ki bi z celim svojim bitjem in življenjem lahko privlekli narodne mase za sabo. Ga Stankovičeva očita Vidoviču prazno besedičenje ko z razlago o »veliki slovenski duši« suva narodne mase v kaotičnost.

Gg. Ilija Bosanac in Salih Ljubunčič, kot so-trudnika Vidoviča v člankih »Slovenstvo in Vidovič« ter »Vsebine in cilji Vidovičevega kulturnega in prosvetnega dela« zagovarjata seveda to gibanje. G. Bosanac pravi, da je Vidovičovo gibanje »najgloblji izraz slovenskega rasnega genija«. G. Bosanac povdarja, da je Vidovičovo delo pozitivno, sistematično in konstruktivno. G. Ljubunčič pa bolj stvarno podaja Vidovičev etični ideal. Vidovičovo gibanje si je postavilo za smoter etično izboljšanje družbe, ustvaritev etičnega svoje vrste religioznega gledanja vseh socialnih oblik življenja. Zanimivo je, da g. Ljubunčič priznava, da g. Vidovič ima svoje gibanje popolnoma absolutistično v svojih rokah in da v njem neomejeno odloča.

V članku »Vidovičovo etično gibanje« kritizira najbolj znani sodobni hrvaški filozof, g. prof. dr. Lj. Dvornikovič nenavadno ostro Vidovičovo gibanje. G. Dvornikovič opozarja na reklamni značaj prosvetno-etičnega gibanja, ki postaja smešno. Tako se je n. pr. en pristaš Vidovičevega gibanja povzpelo do smeje trditve, da je »Vidovičovo gibanje« največji zgodovinski pojav izza velike francoske revolucije. Dr. Dvornikovič trdi, da je v sedmih letih Vidovičevega delovanja edini uspeh njegovega gibanja ta, da je par oseb s pomočjo večerne šole za odrasle prišlo do uradniških miz v kancijah. V idejah Vidovičevega gibanja ni nobene nove misli o delu na etičnem kultiviranju ljudstva, pravi g. Dvornikovič in trdi, da je ta način osvajanja mas demagogija. Vidovič v svoji šoli za odrasle tudi ni ustvaril kake posebne vrste vzgoje. Njegovi študenti so imeli ravno isto naučno osnovo, kakor drugod na srednjih šolah, in niso v njegovo šolo prišli, da bi se »vzgajali«, ampak da v življenju okupirajo mesta in službe. Dr. Dvornikovič očita Vidovičevemu gibanju pretenciozno nastopanje in konstatira, da demagogija tega gibanja ni v tem, ker sili med ljudstvo, ampak v tem, da obljublja nekaj, kar je v svoji možnosti protivno vadi in izkušnji.

Dr. S. Tomič, avtor knjige »Vidovičovo gibanje« — navadno merkantilno podjetje, ki je privedla do procesa pred sarajevskim sodiščem, ki pa še ni izreklo razsodbe v zadevi, je spisal za Vidovičovo številko »Nove Evrope« članek »Vidovičev pokret«. Dr. Tomič podaja celo vrsto protislovnih strani Vidovičeve ideologije. Tako n. pr. se Vidovič enkrat izreka za harmoničnost v človeku, drugič pa zoper njo. Enkrat trdi, da ni mogoče prekiniti z materijalizmom, drugič pa pravi, da je materijalizem pošast. Podobno je z religioznim doživljanjem. Enkrat pravi, da je celo ateist lahko moralen človek, drugič pa mu edino vrnitev k Kristusu pomeni resnično vrnitev k človeštvu. Zanimivo je, kar dr. Tomič očita Vidoviču glede pojmovanja ljubezni. Vidovič v svojih ideoloških spisih pravi: »Samo ljubezen! Tudi v razmerju do sovražnikov samo ljubezen!« Vendar je Vidovič svoje nasprotnike nazival z raznimi priimki, ki niso ravno — korektni: črv v gnoju, duševni kreteni, možganski impotenti, lopovi, psi. Na vsaki strani Vidovičevih organov, se srečajo mogočne besede brez stalnega zmisla, in dr. Tomič pravi, da je treba opozoriti na »megalomanski značaj tega

pokreta«, navajajoč citat iz Vidovičevega »Novega Covjeka«, v katerem citati: »Srečna si, Jugoslavija!... Bog sam je poslal Vašemu narodu Miljenka Vidoviča. Dal Vam je Mesijo, ki naj prevede mladino iz teme v luč.« Torej razen ideološke nesolidnosti pride pri tem pokretu v poštev še nesolidnost pokretovega zunanost nastopa. Tudi dr. Tomič ostro napada reklamnost Vidovičevega gibanja, ki samo pošilja listom hvalospeve o svojih uspehih.

Zanimivo je, kar g. dr. Tomič piše o gospodarski strani Vidovičevega gibanja. Po njegovi trditvi nese Vidovičovo gibanje na leto 1 do 2 milijona dinarjev. Nato iznaša T. tako hude očitke v tem oziru proti voditelju pokreta, g. Vidoviču, da jih sploh ne moremo posneti.

Kritike so zelo ostre in ni dvoma, da se bo po njih marsikaj razjasnilo. Kar se nas samih tiče, smo Vidovičev pokret dosledno ignorirali, ker ga od samega začetka nismo smatrali za solidnega. —

Glasbena Matica v Celju

Tiho, skoro neopaženo se razvija pod večšim vodstvom mojstra ravnatelja Sancina glasbena šola Glasbene Maticе v Celju v pomemben in uvaževanja vreden kulturni zavod. Javnost v večini o tej šoli ve le malo, čeprav jo poseča okoli 200 glasbe žejnih mladih obojega spola in vzdržuje šola ta stalež že skozi štiri leta. Le ob koncu šolskega leta se nam nudi prilika vpogledati idealno snovanje šole in vsakokrat nas ob takem vpogledu zajame čustvo veselja nad tako močno umetniško silo naše mladine. Tudi ob letošnjih produkcijah gojencev Glasbene maticе tega čustva ne moremo zatajiti. Čuli smo doslej štiri, od katerih sta bili prvi dve zamisljeni bolj kot interni nastopi gojencev, katerim naj bi prisostvovali predvsem svoji gojencev, drugi dve pa kot javno

dostopni produkciji. Prva interna produkcija se je vršila 17. maja ob 10. uri dop. v mali dvorani Narodnega doma. Nastopilo je 12 gojencev-pianistov in 5 gojencev-glasalcev. Na drugi interni produkciji dne 18. maja ob 6. uri zvečer je 9 gojencev igralo na klavir, 8 na gosli in 1 na čelo. Pri obeh teh produkcijah so nastopili začetniki in deloma gojenci srednje stopnje. Pri 1. javni produkciji dne 19. marca je nastopilo 7 gojencev klavirske šole in 6 gojencev vijolinke šole. Pri obeh javnih produkcijah so nastopili gojenci srednji in nižje konservatorijske stopnje. Programi produkcij so stali v obče na gojence visoke zahteve, publike radi svoje glasbene vrednosti in resnosti niso utrujali. Solidnost in resnost šole je povdarjena zlasti v enotni metodi, ki jo je bilo opaziti pri vseh produkcijah. Kjer je bila ta enotnost motena, gre na račun šol in vzgoje, ki so jo gojenci imeli pred vstopom v to šolo. To enotno hotenje učiteljskega zbora — zlasti klavirske panoge — daje šoli svojski značaj in omogočuje vzajemno delo. Učiteljski zbor so v tem šol. letu sestavljali: K. Sancin, ravnatelj šole (gosli, čelo), M. Sancinova (klavir), Božič-Novakova (klavir), V. Kuntara (klavir) in Bl. Höller (gosli). — Šola zasluži vso pozornost in podporo javnosti. I. P.

Slovenska misijonaria Baraga in Knoblehar

Tako se glasi knjižica, ki jo je izdala duhovniška misijonska zveza v proslavo šestdesetletnice smrti škola Baraga in sedemdesetletnice smrti provikarja Knobleharja. Knjižica ima 68 strani, 68 slik in 2 zemljevida.

Amerikanci slavijo našega Barago kot enega največjih misijonarjev Amerike, nemški misijonski in geografski časopisi pa imenujejo Knobleharja prvega pionirja centralne Afrike. Čas je, da Slovenci dvignemo ta dva moža velikana, misijonarja na svetilnik. Knjižica naj seznani najširše sloje Slovencev z obema: svoj namen je dobro pogodila. V kratkih potezah nam oriše markantne dogodke iz njunega življenja. Baraga in Knoblehar sta nam zgled, kako morejo tudi Slovenci odlično sodelovati zunaj v daljnem svetu pri gradbi božjega kraljestva pa na kulturnem polju.

Posebno zanimiva sta zemljevida: prvič šele lahko vidimo, kje sta živel in trpela Baraga in Knoblehar.

Cena je tako skromna (6 Din), da knjižico lahko kupi sleherni Slovenec. Ravno to je imela duhovniška misijonska zveza pred očmi: knjižica naj najd pot v zadnjo slovensko družino in kočjo!

Matej Bencur †

Dne 21. t. m. je umrl v Lipiku eden največjih sodobnih slovaških pisateljev Matej Bencur, bolj znan pod psevdonimom Martin Kukučín. Rodil se je L. 1860 v Jasnovu na Slovaškem. Nekaj časa je bil ljudskošolski učitelj, potem pa je napravil gimnazijsko maturo in se vpisal na medicinsko fakulteto v Pragi. L. 1894 je prišel kot zdravnik na otok Brač v Dalmaciji, kjer se je poročil z domačinko Kramuc. Tu je ostal več let, potem pa se je z ženo preselil v Južno Ameriko, v državo Chile, odkoder se je šele pred 3 leti vrnil bolan v domovino. Vendar na Slovaškem ni ostal dolgo, kmalu je zopet odšel na Brač in kasneje v Zagreb. V Jugoslaviji, kamor se je tako rad zatekal, ga je tudi dohitela smrt.

Matej Bencur je privratar literarno nastopil leta 1883 v »Narodni Novini«, ki so izhajale v Sv. Martinu Turčanskem. L. 1886 je izšla njegova prva zbirka »Slovenske Besiedky«. Med svojim bivanjem v Dalmaciji je napisal nekaj stvari, v katerih obdeluje ondote motive. V kasnejšem literarnem delovanju je jemal snov iz južnoameriškega življenja. Nazadnje je sodeloval pri moderni slovaški reviji »Brudy«. Matej Bencur je vsekoli ohranil slovaško-narodno gorečnost, zato je bil pristaš slovaške avtonomistične misli.

Knjige in revije

Katoliška cerkev v Rusiji. Izšla je knjižica v poljskem jeziku. Kosciót w Rosji dawniej, obecnie i w przysztosci. Krakow 1928. Nakladem wydawnictwa księzi jezuitow. Knjižica ima 39 strani. Pisatelj dr. Ant. Okolukalak, generalni vikar mohilevski, popisuje v knjižici pretekle in sedanje razmere katoliške cerkve v Rusiji. Knjižico krasí 21 lepíh slíh. Kdor razume poljski, mu knjižico priporočamo.

50.000 Din

raznih nagrad prinese svojim naročnikom prihodnji

Kdor

še ni poravnal vse naročnine v znesku Din 80.—, naj jo takoj nakaže.

Kdor

še ni naročnik, naj takoj pošlje celoletno naročnino, da bo deležen nagrad!

Do 31. maja je čas!

RAZGLED

ki izide 31. maja 1928, toda samo onim, ki bodo do 31. maja poravnali celoletno naročnino.

Uprava - Ljubljana
Štefenburgova ulica 7/II.
Čekovni račun št. 14.589.

Specijalna tovarna strojev za obdelavo lesa
Klein & Stiefel, Fulda
Na velesejmu v Ljubljani
bomo razstavili najnovejše in najboljše stroje za obdelavo lesa v polnem obratu.
Novost! Pogon brez jermena!
Obiščite naš prostor
208 Paviljon F.
Zastopnik za S.H.S.:
Peter Angelo,
Ljubljana, Gledališka ulica 4/I.

Za lepo vreme
85- 125- 168-
HUMANITIK
Ljubljana, Dunajska cesta 1a. (Petovia)
Celje, Aleksandrova ulica 1
Maribor, Gosposka ulica (Jos. Martinz)
Ptuj, Slovenski trg (Petovia)

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš ljubljani in nepozabni oče, gospod
FRAN BARLE
ravnatelj mest. voj. urada v pok.
dne 23. maja ob 18. uri po kratki, mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal
Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 26. maja 1928 ob 1/2 4. uri popoldne izpred »Mestnega doma« na pokopališču k sv. Križu.
V Ljubljani, dne 23. maja 1928.
Žalujoči ostali.
Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Cenj. čitateljem se priporočajo naslednje tvrdke:

Blaž Jančar pleskar Ljubljana, Breč Elektroinstalacije za luč in pogon, prodaja in preizkušanje elektromotorjev, mehanika delavnica Elektropodjetje, Ljubljana VII. Jernejeva c. 5, telef. 325	K. Pečenko trgovina vseh vrst usnja in čevljarstva potrebščin Ljubljana, Sv. Petra cesta 32 PRISTOU & BRICELJ črkošlikarja, Ljubljana Resljeva c. 4 - Sv. Petra c. 35 Telef. 2908 Ustan. 1903 KNJIŽOVARNICA B. T. D. v Ljubljani Kopitarjeva ulica 6/II	Franc Fujan krovec Ljubljana, Galjeveca 9 pri doleni. kolodvoru 500 parov trpežnih ravjav in črnih telovadnih čevljev vse številke, manjše po 30 Din., večje po 40 Din. ter druge telovadne potrebšchine kakor tudi klobuke kupite najceneje pri Amerikancu Ljubljana, Stari trg 10
--	---	--

LUBAS.
Lubasova harmonika pride na Velesejem
Paviljon II. - kolo št. 458-462
Paviljon II. - kolo št. 510-512
Ker razširja naša konkurenca neresnične vesti o naši tvrdki, je v Vašem lastnem interesu, da se prepričate o kakovosti
SVETOVNOZNANE
LUBAS-HARMONIKE
Lubas-harmonika je prvovrstna v kakovosti
Lubas-harmonike ne more nihče izvirno ponarejati
Lubas-harmoniko igrajo na celem svetu
Lubas-harmonika zajamčeno 2 polni leti
Lubas-harmonika je že 50 let najboljša
Lubas-harmonika je čudovito poceni in sicer:
št. 500 »Apolo« 2 vrstna, 2 krat vglušena Din 600—
»509 »Musika« 2 " 2 " " 800—
»512 »Harmonie« 3 " 2 " " 1200—
»515 »Princes« 3 " 2 " " 1600—
»519 »Kraljica« 3 " 3 " " 1800—
»523 »Sirene« 4 " 2 " " 1950—
»527 »Ljubček« 4 " 3 " " 2100—
Nobenih drugih stroškov! Od tovarne v Celovcu 10% ceneje! Te cene veljajo le za Ljubljanski velesejem! S temi cenami in to dobro kakovostjo kupite le pri
FRANC LUBAS & SOHN
Harmonika-Erzeugung KLAGENFURT, Österreich
Lastni zastopniki in založništva v: Severni Ameriki, Južni Ameriki, Franciji, Belgiji, Nizozemski in Nemčiji.

Podpisana naznanjava v svojem kakor tudi v imenu vseh sorodnikov pretužno vest, da je najin nad vse dobri, srčno-ljubljeni soprogo oziroma brat, gospod
Jakob Leskoschek
veleposesnik
dne 23. maja 1928 ob 1/2 9. uri zjutraj po dolgi mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, v 58. letu starosti mirno v Gospodu preminul.
Truplo blagega pokojnika se bo v petek, dne 25. maja ob 3. uri pop. v h. i. žalosti na freenberškem posestvu, Medlog 17, slovesno blagoslovilo, nato pa na mestnem pokopališču k večnemu počitku položilo.
Sv. maša zadušnica se bode brala v soboto, dne 26. maja ob 7. uri zjutraj v Marijini cerkvi.
Celje—Medlog, dne 23. maja 1928.
Marija Leskoschek soproga.
Matija Leskoschek brat.

Sveta življenje in vrvenje

Nevidna smrt

Katastrofa, ki jo je te dni doživel Hamburg vsled eksplozije strupenega plina fosgena, je svetu osvežil spomin na svetovno vojno in mu odprl resnično strahotne vidike za slučaj kake nove vojne. S strupenimi plini se dajo v najkrajšem času uničiti cele pokrajine z vsemi živimi bitji, ne izvzemši rastlinja. To morilno sredstvo je tem strašnejše, ker je nevidno in neslišno in se človek pred njim ne ve kam skriti.

Kaj je fosgen? V svetovni vojni so ta plin imenovali »rumeni križ«. Na tisoče ljudi mu je podleglo. Nemci so ga uporabljali ob velikem predoru na italijanski fronti; učinki so bili strašni.

Fosgen, ki ima s fosforjem skupno samo ime, je že l. 1811. odkril znameniti angleški kemik Davy, in to slučajno. Davy je postavil na sonce zmes ogljikovega kisa in klora in dobil tako plin izredno ostrega, dušeciga in za dihala uničujočega vonja. Kemična formula zanj je: COCl_2 , je torej kemično klorid ogljikove kisline. Ako sta obe sestavini — ogljikov oksid in klor — izpostavljeni luči, se kemično spajanje v plin vrši zelo hitro, v temi pa šele pri zelo visoki vročini 500 do 600 stopinj. Živalsko ogle spajanje še znatno pospeši.

Tehnika izdeluje fosgen s pomočjo žganih kosti pri vročini 200 stopinj. Težave, ki jih je bilo treba premagati, preden je bila mogoča tehnična produkcija fosgena, so bile zelo velike in so iznašli uporaben način šele l. 1883. Fosgen uporabljajo v barvni industriji. Treba je pa pri uporabi največje previdnosti ter so vsi aparati, s katerimi se tehta fosgen, v neprodušni omari.

V Nemčiji proizvajajo zelo veliko fosgena. Tako so ga l. 1926. producirale največje tovarne po 40.000 kg, l. 1927. pa po 35.000 kg, nekateri obrati pa ga producirajo še znatno več. Tu se seveda vsiljuje vprašanje, ali se ves ta plin dejansko uporablja le za proizvodnjo barv ali pa se morda kopiči zaloge nevidne smrti za — revanšo? Kakorkoli — zadnje volitve so dokazale, da večina nemškega naroda resno želi mir in politiko sprave.

Fiziološko učinkuje fosgen na srce in na pljuča. Njegovi učinki se mnogokrat pojavijo šele dalj časa potem, ko smo plin vdihali. Ze čisto neznatne količine morejo povzročiti smrt. Vendar ni vsak organizem za fosgen enako občutljiv, kar velja več ali manj itak za vsak strup. Kot protistrup služi vdihavanje kisika.

V vseh drugih slučajih — na prostem ali

v zaprtih prostorih — je mogoče pobijati fosgen z vodo in amonjakom; drugih sredstev proti njemu ni. Le srečnemu slučaju, da je začelo skoraj istočasno deževati, ko je začel uhajati fosgen, se je zahvaliti, da katastrofa v Hamburgu ni bila še večja.

Fosgen nastaja tudi pri razkrajanju kloroforma, ako pridejo kloroformovi hlapi v stik s petrolejsko ali plinsko lučjo. Zato je pri narkozah se večkrat pripetilo, da so izvršujoče zdravnike in pomožno osebje napadli krči, ki so se včasih končali s smrtjo.

jakom ali pa se vse zaloge pogreznejo v morje.

Ker izprva ni bilo nikakih obrambnih sredstev na razpolago in so morali potrebne priprave pripeljati šele iz Ratzeburga in Berlina, se je mogel fosgen 12 ur neovirano razširati in je došel do Harburga, kjer so preprečili nadaljnjo pot hribi. Smer, v kateri se je širil fosgen, se da dobro spoznati po sledih na rastlinju, ki je požrlo in se zvilo, pa tudi na železničnih tračnicah in lesenih delih hiš, ki se zelenkasto svetijo.

Ribe pod policijskim nadzorstvom

Württembergski strokovnjaki za ribištvo bi radi prišli na sled vsem ribjim potom — saj pravijo, da potujejo sladkovodne ribe tudi 30 kilometrov daleč; dalje bi radi dognali, kako ribe doraščajo in se debele, kako vplivajo nanje razne vodne naprave in pa umazane vode

Voditelji nemške levice.



Erich Koch-Weser (demokrat).



Dr. Rudolf Hilferding.



Socijalist Herman Müller-Franke.



Dr. Rudolf Breitscheid (socijalist).

Kazenski pregrešek brata Firmina

V Plovdivu imajo francoski asumpcijonisti veliko realno gimnazijo s konviktom za dečke. Potres je zavod zelo poškodoval ter so ga morali zapreti. Stari brat Firmin, ki zaradi starosti že davno več ne poučuje, ki pa vendar pozna vse gojence osebno in je z njimi v kar najtesnejših prijateljskih stikih — nobeden ne zna bolj pridobiti zaupanja fantov — je neprestano na nogah, da obiskuje svoje mlade prijatelje, prebivajoče s starši po šotorih. Tako je obiskal tudi malega Koljo. Našel ga je težko bolnega, pokritega s cunjami. V vročini je deček govoril samo o svojem ljubem ptičku kanarčku, ki so ga pustili v porušnem domu — saj so komaj rešili svoje lastno golo življenje. Po potresu je že poteklo 48 ur. Če tramovje in kamenje ptička ni ubilo, je v tem času gotovo poginil od lakote in žeje. Dečkova mati je vsa obupana vila roke: »Otrok mi bo od žalosti umrl!«

Tedaj se je stari menih poslovil. Dobro je poznal Koljev dom in napotil se je naravnost tja. Hiša je bila vsa razdejana, vendar se starac ni pomišljal ter je stopil v vežo. Takoj je zaslišal žalostno čivkanje in slabotno prhutanje. Posrečilo se mu je priti do kletke in jo sneti s kavlja. Ves srečen se je menih podvziral iz razvalin — in prišel naravnost v roke patroli, ki ga je odvedla na mestno poveljstvo. Strogo je bilo namreč prepovedano hoditi po razrušenih hišah. Brat Firmin, ki so ga na poveljstvu osebno poznali, je povedal, kaj ga je nagnilo, da je udril v tujo hišo. Spustili so ga in mu rekli, da mu bodo kazen pisмено naznanili. Vesel je hitel starček s kanačkom nazaj h Kolji, ki je radostno stegnil roke po svojem drobnem ljubljencu.

Naslednji dan so brata Firmina povabili k mestnemu poveljniku. Tam je moral plačati kot globo 1 lev. »To je moja prva kazen v življenju,« je rekel menih. A poveljnik mu je rekel, da bo dobil zanj od kralja odškodnino v obliki odlikovanja.

Smodnišnica sredi mesta

Hamburško prebivalstvo je silno ogorčeno proti oblastem, ker so dopuščale, da je tako strahotno nevarna plinska produkcija obratovala sredi gosto naseljenega mestnega okraja. Vse preostale zaloge fosgena v Stolzenberški tovarni so zaplenili in jih bodo uničili. Strokovnjaki se sedaj posvetujejo, kako bi se to dalo najlažje izvršiti. Možnosti sta dve: ali se fosgen uniči kemično z amoni-

iz raznih obratov itd. V ta namen so ujeli te dni v Rosswagu 100 mren vseh velikosti in jih natančno popisali: koliko je vsaka dolga, težka, katerega spola, koliko stara (kar se da dognati na luskinah); slednjič so vsaki ribi s srebrno žico pritrdili na hrbtno plavut ploščico iz aluminija, ki nosi zaporedno številko in črko W. Nato so ribe zopet spustili v reko. Sedaj bo samo še treba, da vsak ribič, ki bi ujel katero teh rib (vpoštev prihajata reki Enz in Neckar), naznani to na pristojnem mestu, kjer bodo potem s pomočjo ribjega seznama dognali vse, kar žele strokovnjaki vedeti.

Nevarni sovražniki med nebom in zemljo

Nič novega ni, da ptice roparice napadajo letala, ki jih srečajo kje visoko v svojem zračnem kraljestvu. Večinoma plača orel to svoje junaštvo s smrtjo. Drugače pa je z jastrebi. Le-ti so pa n. pr. ameriškim letalom v Nicaragui pri zasledovanju uporniških čet generala Sandina mnogo nevarnejši nego uporniške krogle. V dokaz le en slučaj: Kapitan William C. Byrd in njegov spremljevalec narednik Rudolf sta hotela pred kratkim s svojim letalom pristati na ozemlju pri Esteliju, kjer je zbirališče Sandinovih čet. Nenadoma pa se je zaletel v letalo ogromen jastreb in razbil propeler. Letalo je iz višine 250 čevljev tresčilo na tla. Letalca sta se skušala rešiti s padali, toda bila sta že preblizu zemlji ter sta se oba ubila. Jastrebi so napadli že tudi druga letala, ki so le za las ušla pogubi.

Usodna lovska sreča

Uprava veleposestva Blühnbach je podarila te dni prirodoslovnemu muzeju v Salzburgu belega divjega kozla. Bel divji kozel je zelo redka prikazen in ni čuda, da je postal predmet lovski legendi. Ta legenda pripoveduje, da je vsak, kdor ustrelil belega divjega kozla ali kozo, zapravl lastno življenje ter umrje v teku enega leta. V dokaz vedo lovci navesti nešteto slučajev, a iz zadnjega desetletja dva. L. 1915. je neki lovec iz Vöcklabrucka kljub nujnim svarilom tovarišev ustrelil mlado belo divjo kozo in mesec na to je bil sam v grobu. Drugi slučaj se pa tiče ravno gori omenjenega belega gamsa. Letega je leta 1913., dne 27. avgusta, ustrelil pokojni avstrijski prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand, ki je dne 29. junija 1914 padel kot žrtev sarajevskega atentata. Vsekakor zanimiv slučaj.

Polnoč!
Skrivnostna ura, v kateri so bolečine najhujše. Zato se mora imeti vedno pri roki skatljio

Aspirin tablet

Olajšajo takoj bolečine v glavi, ušesih in zobeh. Zahtevajte pa vedno originalni zamoč „Bayer“, ki se spozna na modro-belo-rdeči varstveni znamki.

Srečo izkušajo

Letalci Köhl, Hühnefeld in Fitzmaurice hočejo svojo slavo izpopolniti še z drugo znamenjo nad oceanom: poleteti hočejo tudi iz Amerike v Evropo. Ker se je »Bremen« izkazal kot neuporaben, je Hühnefeld pri Junkerju kupil sestrsko letalo »Evropa«. Letalo prepluje po morju v Ameriko, nakar ga zasedejo navedeni letalci, da se povrnejo po isti poti nazaj v Evropo, to je iz Newyorka na Irsko in odtod v Berlin. Sedaj se vrše pogajanja s Kanado zaradi odškodnine za prvo pomoč »Bremen« na Greenly Islandu.

Niso prešički!

Mala Ivica je šla s svojo novo vzgojiteljico na izprehod. Na nekem dvorišču je opazila cel trop mladih prešičkov. »Oh, gospodična, pogledjte, kako lepi jagenjčki!« — »Jagenjčki,« se je začudila vzgojiteljica; »to so vendar prešički!«

»Oh ne, niso prešički,« je ogorčeno ugovarjala Ivica, »saj vendar niso nič naredili!«

Moderna bolniška strežba

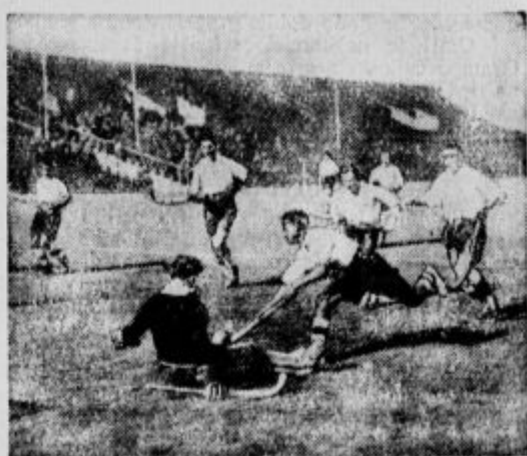
V St. Marks hospitalu v Newyorku so pred kratkim ustanovili šolo, v kateri naj se bolniške strežnice nauče lepega, ljubeznivega vedenja in oglašene govorice. Voditeljica nove šole izjavlja, da je pri strežbi bolnikov velikega pomena, ako se strežno osebje obnaša ljubeznivo, lepo in ne žali bolnikovih ušes z robatim narečenjem. V šoli je vsak večer čajanka, na kateri se pazi na olikano vedenje in blage pogovore. — Brez dvoma imajo Amerikanci tu-le zopet enkrat prav; samo da je treba za resnično ljubeznivo obnevanje z bolniki še nekaj drugega nego golih zunanjih form.



Dolores del Rio, filmska igralka v Ameriki, ki se sproslavlja z zakonskimi senzacijami.

Velik vlom v praškem Narodnem muzeju

Minolo soboto so tatovi vlomili v Narodni muzej v Pragi in odnesli večjo množino starinskih prstanov, tobačnic, ur in druge zlatnine, predmetov iz slonove kosti, bisernice itd. Skupna vrednost ukradenih predmetov znaša do četrtil milijona češkoslovaških kron.



Izidici na stadionu v Amsterdamu.



Močan čoln, ki se naplavlja in je v službi reševanja. Je lahko prenosljiv in se ne da potopiti.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Petek, dne 25. maja: STILMONDSKI ŽUPAN, B. Sobota, dne 26. maja ob 15. uri: CYRANO DE BERGERAC. Dijaska predstava pri znižanih cenah. Izven.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Petek, dne 25. maja: Zaprtlo.

Mariborsko gledališče

Petek, dne 25. maja: Zaprtlo. Sobota, dne 26. maja ob 20. uri: LEPA PUSTO-LOVŠČINA. Ab. B. Kuponi. Nedelja, dne 27. maja ob 20. uri: DOBRI VOJAK ŠVEJK. Kuponi. Znižane cene. Zadnjikrat. Ponedeljek, dne 28. maja ob 20. uri: LEPA PUSTOLOVŠČINA. Kuponi. Znižane cene. Zadnjikrat.

Prireditve in društvene vesti

Vsaka objava pod tem naslovom se mora plačati in sicer prvih 15 besed po 25 par, vsaka nadaljnja beseda po 3 Din.

Občni zbor Dijškega doma v Kočevju se bo vršil dne 10. junija t. l. ob 10 v društvenih prostorih. Dnevni red: Gospodarsko in pedagoško poročilo, volitve novega odbora ter slučajnosti.

Bled. Ker je bil občni zbor kolektivne obrtne zadruge na Bledu z dne 1. aprila t. l. uradno razveljavljen, se vrši ponovni občni zbor v soboto dne 26. maja t. l. ob 10 vsaloni g. Janka Šumija v Lescah z istim dnevnim redom kakor bi se imel vršiti 1. aprila t. l.

Cerkveni vestnik

Križanska moška in mladeniška Marijina družba obhaja binkoštno nedeljo glavni družbeni praznik. Cerkveno opravilo jutraj ob 6. zvečer pa izjemoma že ob pol šestih.

Duhovniški poklici. Izdal Glasnik presv. Rca Jezusovega, Ljubljana. Cena 5 Din, po pošti 6 Din (2.50 lit. 1 šilling).